

LUSTIPESA LASTEAIA ÔPPEKAVA

2023

1. ÜLDSÄTTED

Lustipesa Lasteaia õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud lähtudes Vabariigi Valitsuse 29.mai 2008.a määrusest nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“. Lasteaia õppekava koostamisest ja arendamisest võtsid osa lasteasutuse töötajad. Õppekava arendamist koordineerib õppealajuhataja või direktor. Õppekava kooskõlastab pedagoogiline nõukogu ning kinnitab direktor, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

2. LASTEAIA LÜHIKIRJELDUS

Lustipesa Lasteaed (edaspidi Lasteaed) on munitsipaallasteasutus, mis tegutseb Lääne-Harju valla haldusalas.

Lasteaia rühmad asuvad kolmes erinevas hoones, mis asuvad erinevates asulates.

Lustipesa Lasteaia Metsamaja: Maeru 4, Klooga alevik, 76703 Lääne- Harju vald.

Lustipesa Lasteaia Kurepesa maja: Orisküla tee 20, Lehola küla, 76612 Lääne- Harju vald.

Lustipesa Lasteaia Mesimummude maja: Keila tee 7, 76620 Lääne-Harju vald, Harjumaa.

Lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles.

Lasteaed on avatud 7.00- 19.00.

Lasteaed on pooleteise kuni seitsmeaastastele lastele.

Lasteasutuses moodustatakse aiarühmad, sõimerühmad, liitrühmad, sobitusrühmad, erirühmad arvestades laste vanuseid ja erivajadusi.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

3.1 Õppekasvatustegevuse eesmärgid

Lasteaia õppe-ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteaia koostöös. Õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel laps:

- omab positiivset minapilti;
- mõistab ümbritsevat keskkonda;
- oskab käituda eetiliselt ja on algatusvõimeline;
- omab esmaseid tööharjumusi;
- on kehaliselt aktiivne;
- omab arusaama tervise hoidmise tähtsusest.

Lasteaias arenevad lapsel mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga tutvutakse loomulikus keskkonnas. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi. Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

- Lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- Lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- Lapse loovuse toetamine;
- Mängu kaudu õppimine;
- Humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- Lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- Lapsele turvatunde ja eduelamuse tagamine;
- Üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- Kodu- ja lasteaia koostöö;
- Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU JA LAPSE ARENGU EELDAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

4.1 Õppe- ja kasvatustegevuse sisu

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu on välja toodud „Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas“.

4.2 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Eeldatavate arengutulemuste kriteeriumite koostamisel on võetud eesmärgiks laste tulemuste saavutamine, liikudes samm-sammult lihtsamalt keerulisemale.

Lapse eeldatavad tulemused vanuseti (2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a) esitatakse seitsmes valdkonnas, mis on leitav õppekava lisa 1.

Lapse üldoskused esitatakse neljas rühmas:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Õppe- ja kasvatustöö aluseks Lustipesa Lasteaias on „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“, Lustipesa Lasteaia õppekava, lisaks rühmade nädalapläänid, kuuplaäänid või projektipläänid ning päevakava. Päevakavade koostamisel on arvestatud koolieelse lasteasutuse riiklikku õppekava ja tervisekaitse nõudeid. Päevakava vaadatakse üle iga aasta ja kinnitatakse lasteaia tegevuskavas. Tegevuste planeerimisel arvestatakse riiklikke tähtpäevi, Eesti rahvatraditsioone ja aastaringi looduses.

- Õppeaasta algab 1. septembrist ja õppeaasta lõpeb 31. augustil.
- Lasteaia töö toetub õppekavale, mis on aluseks kogu õppetöö korraldusele. Lähtutakse põhimõttest lähemalt kaugemale, üksikult üldisele, lihtsamalt keerulisemale. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel võetakse arvesse lapse ealisi iseärasusi, individuaalset

huvi, iseloomu, oskusi. Kasutatakse mängulisi võtteid, toetatakse ja soodustatakse igakülgset vaimset, sotsiaalset ja kehalist arengut. Lisaks kasutatakse õppetegevuses kaasaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendeid.

- Liikumisõpetajal on oluline roll lapse kehalise aktiivsuse kujundamisel. Lapse kehalist arengut toetavad ka spordipäevad, matkad.
- Muusikaõpetus on koolieelses eas tähtis lapse muusikalise arengu vaatenurgast. Lisaks toetab muusikaõpetus lapse kognitiivset, intellektuaalset, sotsiaalset ja füüsilist arengut.
- Õppekava läbimiseks on vajalikud mitmekülgsed tegevused lastega. Lastele pakutakse võimalusel erinevaid huviringe vastavalt laste huvidele ja vanemate soovidele arvestades lasteaia võimalusi ja päevakava.
- Õppetöö lõimitakse läbi loodusõpetuse, keskkonnaõpetuse, liiklusõpetuse, kaastes õppetöösse IKT ja robotika vahendeid ning kasutatakse projektõpet.
- Lasteaias on erinevate valdkondade töögrupid: tervisemeeskond, “Rohelise Kooli” meeskond, “Kiusamisvaba lasteaed” töögrupp. Töögruppide moodustamisel lähtutakse laste vajadustest, personali huvialadest, vanemate ootustest, lasteaia võimalustest.
- Lasteaia õppeaasta tegevuskava koostatakse iga õppeaasta alguses. Seal määratakse kindlaks konkreetsete õppeaasta eesmärgid, prioriteetsed arenguvaldkonnad, laste üldoskusi toetavate sündmuste plaan, majandustegevus, personali arendustegevuse kava ja koostöö lastevanematega. Lasteaia tegevuskava koostamisel lähtutakse lasteaia traditsioonidest, riiklikest tähtpäevadest, aastaegadest ja rahvakalendri tähtpäevadest.
- Õppeaasta tegevuskava kinnitatakse hiljemalt 1. septembriks lasteaia direktori poolt. Õppeaasta tegevuskavas kajastuvad kõikide rühmade tegevused.
- Lasteaia tegevuskava rakendumist analüüsitakse üks kord aastas. Kokkuvõtete põhjal seatakse uued eesmärgid ja ülesanded järgnevas õppeaastaks.
- Õpetajad planeerivad õppeaasta eesmärgid, põhimõtted ja korralduse õppe- ja kasvatustegevuse päevikusse ELIIS hiljemalt 1. septembriks. Õppeaasta eesmäärke ja põhimõtteid tutvustatakse lastevanematele hiljemalt 4. oktoobriks. Õppe ja kasvatustegevuste korralduses planeeritakse ka tegevused vanematega.
- Laste ürituste organiseerimisel lähtutakse lasteaia tegevuskavast, käsitletavatest teemadest, laste vanusest, lastevanemate soovidest ning lasteaia traditsioonilistest üritustest.
- Järgmise õppeaasta tegevuste planeerimise vorm (nädalaplaan, kuuplaan, projektiplaan) lepatakse kokku viimasel õppeaasta pedagoogilise nõukogu koosolekul. Kui soovitakse

planeerimise vormi muuta õppeaasta keskel, siis tehakse selle kohta ettepanek õppeaasta sees korralise pedagoogilise nõukogu koosolekul, tuues välja muudatuse põhjendused.

- Nädalaplaan koostatakse hiljemalt eelmise nädala reede õhtuks. Esmaspäeval avalikustab rühmaõpetaja vanematele plaani.
- Kuuplaan koostatakse kuu eelviimaseks päevaks. Avalikustatakse vanematele hiljemalt kuu esimeseks päevaks.
- Projektiplaani täidetakse iga projekti kohta eraldi jooksvalt, projektiplaani täidetakse lõplikult projekti lõppedes.
- Tegevuste planeerimisel on õpetajale abiks valdkondade eesmärgid ning sisu.
- Igapäevaselt kajastatakse lastega tegevused rühmapäevikus, mis on nähtav vanematele. Päeva lõpus koostab õpetaja päeva kokkuvõtte analüüsis planeeritud tegevusi, tuues välja vajadusel edaspidised tegevused eesmärkide püstitamiseks, mis on aluseks järgmiste tegevuste planeerimisel. Analüüsil järgib "Demingi ringi/PDCA tsükli" põhimõtetet: planeeri – teosta – kontrolli - korrigeeri. Kas püstitatud eesmärgiks planeeritud tegevused toetasid eesmärkide täimist, milliste tegevustega kontrollisid, et eesmärk täitus, mida muudaksid, et tegevus täituks.
- Plaanidega saab lapsevanem tutvuda e-päevikus ELIIS.
- Suveperioodil täidavad õpetajad töötava rühma päevikut kui ei lepita kokku teisiti eelnevalt.
- Suvekuudel (juuni, juuli, august) on õppe- ja kasvatustegevused mängulised nii toas kui õues, toimub omandatud teadmiste kinnitamine ning sel ajal ei ole plaanide täitmine kohustuslik.
- Suvel suletakse lasteaed Lääne-Harju Vallavalitsuse korraldusega.

6. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMINE JA HINDAMINE

- Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.
- Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Lasteaiaõpetajad jälgivad lapsi igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õpetaja suunatud tegevustes. Õpetaja täidab õppeaastas jooksvalt lapse arengukaarti ELIISis valdkondade kaupa, võttes aluseks eeldatavad tulemused vanuseti. Hiljemalt 15.

aprilliks teevad rühmaõpetajad lapse arengust kokkuvõtte ja viivad vanematega läbi arenguveestlused.

- Lasteaias viiakse sügisel koolieelikutega läbi koostöös tugispetsialistidega koolivalmiduse test, mille kohta antakse tagasisidet vanematele ja õpetajatele ning kokkuvõtte esitatakse pedagoogilises nõukogus.
- Vähemalt üks kord õppeaastas viib õpetaja lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguveestluse, mis:
 - annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
 - selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.
 - arenguveestlused vanematega on läbi viidud 15. maiks (va eranjuhud).
- Lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel. Arenguveestlus fikseeritakse ELIISis.
- Õpetaja teeb rühma laste arengust kokkuvõtte 20. maiks. Tugispetsialistid teevad kokkuvõtted nende laste kohta, kes on saanud nende tuge. Kokkuvõtted esitatakse pedagoogilises nõukogus. Õpetaja planeerib edasist õppetööd lastega tulenevalt pedagoogilises nõukogus esitatud kokkuvõtetest.
- Maikuus vormistatakse koolieelikule koolivalmiduskaart hiljemalt 20. maiks (lisa 2).
- Kooliminevatele lastele väljastatakse koolivalmiduse kaart.
- Kevadel lasteaia lõpetanud laste koolivalmiduse kokkuvõtte esitatakse pedagoogilisel nõukogus.
- Kvaliteedi hindamiseks viiakse vanemate seas läbi rahuloluküsitlused maikuus, mille kokkuvõtted esitatakse pedagoogilise nõukogu koosolekul.
- Kui laps lahkub lasteaiast, antakse last puudutav dokumentatsioon lapsevanemale kaasa.

7. ERIVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMINE

- Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilises taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas.
- Meie lasteaias lähtutakse varajase märkamise põhimõtetest, et põhjendatult pakkuda lapsele vajalikke tugiteenuseid. Erivajadustega laste toetamisel arendada eelkõige seda,

milleks lapsel on eeldusi, tema tugevaid külgi, et seeläbi saavutada maksimaalne areng ja eduelamus.

- Tegevuste planeerimine ja elluviimine. Tegevuste planeerimisel ja elluviimisel arvestatakse järgmisi üldpõhimõtteid:
 - sobiva arendustegevuse alustamine niipea, kui lapse erivajadust on märganud;
 - individuaalne lähenemine vastavalt lapse erivajadustele ja keskkonna võimalustele;
 - lapsevanemate nõustamine ja juhendamine tegelemiseks oma lapsega;
 - spetsialistide kaasamine arendustegevusse – meeskonna- ja võrgustikutöö.
 - lapse ja perekonna iseseisvuse toetamine võimaluste piires
- Erivajadusega lapse toetamine lasteaias on meeskonnatöö, kuhu on kaasatud direktor, õppealajuhataja, HEV koordinaator, lapsega tegelevad pedagoogid, tugispetsialistid, lapsevanemad, tugiisikud. Meeskonnatööd koordineerib HEV koordinaator.
- Varajane märkamine ja sekkumine - erivajaduse õigeaegne märkamine, määratlemine, võimaluste leidmine, lapsevanema kaasamine, arendustööga alustamine.
- Rühmasiseses töös on olulisim osa õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate toetav suhtumine erivajadustesse ja erivajadusega lapsesse, sealhulgas suutlikkusel märgata ja soovis toetada last, täpsem vajaduste väljaselgitamine, nõustamine.
- Lasteaias on lapsevanema nõusolekul võimalik pakkuda lastele tugispetsialistide teenuseid - eripedagoogi, logopeedi või mõne muu tugispetsialisti teenust. Vajadusel soovitatakse lapsevanemal pöörduda erispetsialistide poole (kooliväline nõustamismeeskond, perearst, eriarstid jm).
- Lasteaed on valmis vajadusel tegema täiendavaid vaatlusi vm lisateabe kogumist. Vajadusel teeb lasteaed koostööd valla sotsiaaltöötajatega ja laste heaoluspetsialistidega.
- Lapsevanemate nõustamine rühma meeskonna poolt toimub arenguestluse vormis.
- Lapsevanematega teevad koostööd ja nõustavad tugispetsialistid.
- Lasteaed pakub lapse arengutasemele vastavad õpetust.
- Lasteaed võimaldab erivajadusega lapsele individuaalset lähenemist. Individualiseerimise võimalusteks on õppe- ja kasvatustegevuste kohandamine erivajadusega lapse jaoks, toetav suhtumine lapse erivajadusse rühma töötajate poolt, koostöö lasteaia tugispetsialistidega ja teiste lastega tegelevate pedagoogidega

(muusika- ja liikumisõpetaja), vajadusel lapsele individuaalse arenduskava koostamine, lastevanemate nõustamine, tugiisku võimaldamine.

- Lapse arengut hinnatakse vastavalt vajadusele üks-kaks korda aastas, et kohandada pakutavaid tugiteenuseid.
- Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

7.1. Eesti keele kui teise keele õpe

Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe. Lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles, mitte-eesti kodukeelega lapsed õpivad eesti keelt lõimitud tegevuste kaudu, millele võib lisanduda eesti keele tugiõpe. Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning meetodikat. Erivajadustega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava.

Lapse keeleoskuse hindamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- Eesti keele omandamise tulemuslikkust hinnatakse lähtuvalt lapse üldisest ja keelelisest arengust.
- Hindamine toimub kõigi pedagoogide koostöös.
- Hinnatakse lapse osalemist, aktiivsust.
- Arengut hinnatakse eelkõige lapse enda varasemate tulemustega võrreldes.

Lasteaed toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

7.2 Andekad lapsed

Andekad lapsed saavad õppetegevuse käigus kiiremini oma ülesannetega hakkama ning suudavad teha rohkem. Et andekad lapsed saaksid oma arengus edasi minna, selleks õpetajad: teevad kindlaks lapse huvid, lapse teadmised, oskused ja võimalused; pakuvad lapsele võimaluse huvitavaks ja aktiivseks tegevuseks, aktsepteerivad lapse ideid ja algatusi, õppetegevuse käigus annavad lapsele täiendavaid ülesandeid.

8. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ

Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Pedagoog loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.

Lapsevanema ja lasteasutuse koostöövormideks on:

- Perevestlus/arenguestlus
- Lapsevanemate nõustamine
- Rahuloluküsitlus
- Info stendil/ sotsiaalmeedias
- Lastevanemate koosolekud
- Ühisüritused ja peod
- Igapäevane suhtlemine
- Rühma lapsevanemate esindaja osalemine hoolekogu töös

9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava kuulub läbivaatamisele vajaduspõhiselt. Ettepanekud õppekava täiustamiseks arutatakse läbi pedagoogilises nõukogus ja hoolekogus. Õppekava muudatused kinnitab direktor.

LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

2-AASTANE

KEEL JA KÕNE

Hääldamine

- Hääldab õigesti mõnda üksikut lühikest sõna.
- Hääldab sõnades õigesti lihtsamaid häälikuid: nt a, e, i, o, u, m, t, l.

Sõnavara

- Kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu (umbes 50) tuttavas situatsioonis.
- Kasutab nimi- ja tegusõnu (näu - kiisu, anna opa - võta sülle), ase- ja määrsõnu (nt siia, seal nii).
- Mõistab sõnu (rohkem kui 50) tuttavas situatsioonis.

Grammatika

- Kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1-2- sõnalisi lauseid (nt Miku õue - Mikk tahab õue minna).
- Kasutab üksikuid käände- ja pöördvorme juhuslikult mõne sõna puhul (nt ainsuse omastav, osastav, tegusõna 3 pööre).
- Kasutab sõnu enamasti ühes, üksikuid sõnu juhuslikult 2-3 vormis.
- Väljendab kõnes mõnda järgmistest suhetest: eitus (ei taha), kuuluvus (tädi lusikas), asukoht (emme siia), omadus (auto katki), subjektiobjekti suhe (issi anna pall).

Tekst

- Mõistab ja täidab lühikesi (2-4- sõnalisi) korraldusi tuttavas situatsioonis.
- Vastab täiskasvanu küsimustele, korraldustele 1-2- sõnaliste vastustega.
- Kasutab suhtlemisel peamiselt mitteverbaalseid vahendeid (osutamist) koos üksikute sõnadega.
- Vastab täiskasvanu suhtlemisalgatusele mingi tegevuse, häälightsuse või sõnaga.
- Suhtleb täiskasvanuga esemelise tegevuse käigus.
- Eelistab suhtlemisel partnerina peamiselt tuttavat täiskasvanut.
- Lugemise ja kirjutamise esmased oskused/ettevalmistus lugemiseks-kirjutamiseks.
- Vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid, täiendab täiskasvanu juttu osutamisega pildile või üksiku sõna ütlemisega pildi kohta.

MATEMAATIKA

Rühmitamine ja järjestamine, hulgad

- Juhendamisel leiab etteantud esemete hulgast teise samasuguse eseme (nt sama värvi pall).

Orienteerumine ruumis

- Juhendamisel paigutab esemeid üksteise sisse, peale.

Loendamine, arvutamine

- Leiab erinevate esemete hulgast üks kuni kaks täiskasvanu kirjeldatud eset.
- Juhendamisel osutab esemetele, mida on üks ja mida on palju.

Suurused ja mõõtmised

- Juhendamise järgi eraldab etteantud esemete hulgast suurema või väiksema eseme.

Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

- Leiab täiskasvanu juhendamisel katsetuste kaudu sarnase kujundi (ümmargune, kandiline) üks-ühese vastavuse teel (nn toppimismängud).

KUNST

Voolimine

- Leiab erinevate kujundite ja esemete (nt silinder, koonus, ristkülik, kera, kuup, püramiid) hulgast ümarkehad ja tahukad ning kirjeldab nende omadusi.
- Juhendamisel tükeldab savi, plastiliini.
- Tegevust jälgendades vajutab voolimismassi auke.

Joonistamine

- Kritseldab varasemast liikuvama ja vabama käega.
- Juhendamisel tõmbab jämedate joonistamisvahenditega erinevaid jooni.
- Hoiab meeldetuletamisel paberit kinni ja joonistab vaid selleks ettenähtud kohta (nt paber, asfalt).

Maalimine

- Kannab värvi õpetaja antud värvise pintsliga paberile spontaansete, teadvustamata liigutustega.
- Jätab paberile jäljendeid õpetaja värviga kaetud švammiga, templiga jne.
- Juhendamisel teeb näpuvärvidega paberile erineva suunaga sirgeid, kaarjaid jne jooni.

Meisterdamine

- Eristab õpetaja juhendamisel erinevat ehitus-, looduslikku vms tegutsemiseks pakutud materjali. Ettenäitamisel laob vahendid üksteise peale, järgi, kõrvale jne.
- Juhendamisel kortsutab pehmet paberit, rebib paberriba küljest tükke, asetab paberist välja lõigatud kujundid liimiga kaetud paberile.

Tööprotsessi juhtimine, teose loomine

- Julgeb osaleda kunstitegevustes.
- Püüab jälgendada ettenäidatud liigutusi individuaalselt tegutsemise juures või väikeses laste grupis.
- Väljendab positiivset emotsiooni töö valmimise järgselt.
- Julgustamisel tegutseb erinevate kunstimaterjalide ja vahenditega.

Visuaalse info otsimine ja kasutamine oma töös

- Jälgendab loodushääli, liikumisi ning matkib neid ka iseseisvalt.
- Suunamisel tunneb ära erinevate omadustega, värvusega, suurusega esemeid.
- Vaatleb ja tunneb ära tuttavaid asju, esemeid, nähtusi, osutades neile.
- Kritseldab maapinnale, liivale, lumele ka väljaspool kunstitegevust.

Kujutava kunsti abiteaduse rakendamine (värv, vorm, kompositsioon, perspektiiv, anatoomia)

- Tunneb meeldetuletamisel ära põhivärvid (kollane, sinine, punane) ja osutab neile.
- Suunamisel annab kritseldustele tuttavate inimeste, esemete ja nähtuste nimed.
- Abistab täiskasvanut erinevate liivast, lumest jms vormide moodustamisel
- Muudab olemasolevaid vorme ja väljendab soovi nende taastamiseks.

Kujundamine ja disainimine

- Joonistab vaid selleks ettenähtud kohta.
- Matkib täiskasvanu liigutusi tegutsemisel erinevate kunstivahenditega.
- Kritseldab juhendamisel maapinnale, liivale, lumele ka väljaspool kunstitegevust.

Visuaalne keskkonna teadvustamine

- Vaatleb uusi asju emotsionaalselt, elavneb, juhib nendele täiskasvanu tähelepanu.
- Huvitub ümbritsevatest esemetest, taimedest ja loodusnähtustest.

Kunsti vaatlemine, kunstiteose analüüsimine, vestlused kunstist

- Suunavate küsimuste abil leiab piltidele, illustratsioonidelt tuttavaid esemeid ning nimetab neid.
- Rõõmustab, elavneb äratundmisrõõmust.

Visuaalse keele kasutamine

- Annab erineva pikkuse ja suunaga joonte nimetusi- koer, kass, pikem kriips- suur koer jne.

MUUSIKA

Laulmine

- Kuulab, jälgib õpetaja laulu.
- Püüab matkida täiskasvanu intonatsiooni ning erinevaid loodus- ja olmehäält.

Pillimäng

- Mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuuldud muusikale kehapillil (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi) ja erinevatel kõristitel.

Muusikalisrütmiline liikumine

- Sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile (näiteks paigal tammumine, keerutamine üksikult, koosjalgu hüplemine, lehvitamine, käte peitmine selja taha, sõrme vibutamine, kükitamine).

LIKUMINE

Kehalise kasvatusalased teadmised (hügieeni, ohutuse ja enesekontrollist lähtuvalt)

- Kehalise kasvatusalased teadmised - hügieeni, ohutuse ja enesekontrollist lähtuvalt.
- Liigub õpetaja juhendamisel ohutult.

Võimlemine

- Sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi.
- Jookseb veereva vahendi (pall, rõngas) järel.

Põhiliikumised

- Ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste.
- Kõnnib piiratud pinnal.
- Säilitab sihi kõnnil ja jooksul.
- Hüpitab käes palli, jälgib selle suunda.

Tants ja rütmika

- Kasutab liikumisel rütmipille juhendaja abil.
- Sobitab liikumist vastavalt muusika iseloomule juhendaja abil.

Liikumismängud

- Mängib koos juhendaja ja kaaslastega kõnni- ja jooksumänge.

Talvealad

- Istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskumisel.

Vaba aeg ja loodusliikumine

- Mängib vabamängus iseseisvalt.

MINA JA KESKKOND. KOMBEÕPETUS

Enesetutvustus

- Ütleb vastuseks nime küsimisele oma eesnime.
- Väljendab küsimisel enda äratundmist peeglis või fotol.

Sotsiaalsete rollide tajumine

- Osutab oma lasteaiale, mängukaaslastele, õpetajatele.
- Osutab või kirjeldab, kus on rühma mängu- magamis- ja söögikoht ning pesuruum ja WC.
- Matkib täiskasvanu eeskujul enimtuntud elukutsete tegevust (nt kokk teeb süüa, arst ravib).

- Paneb täiskasvanu eeskujul asjad õigesse kohta.
- Matkib lihtsaid tövõtteid (nt nuku toitmine).

Hügieen

- Peseb ja kuivatab täiskasvanu abiga käsi ja nägu.

Hammaste tervis

- Osutab küsimisel hammaste hooldamiseks vajalikele vahenditele (hambahari ja hambapasta).

Tervislik toitumine

- Osutab küsimisel erinevatele toiduainetele.

Inimkeha tundmine

- Osutab küsimisel peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale, kõrvadele.

Liiklusohutusnõuete tundmine

- Osutab küsimisel maanteel sõitvatele autodele, bussidele.

Reeglite tundmine

- Täiskasvanu meeldetuletamisel järgib kokkulepituid reegleid (nt räägime vaikse häälega).

Turvalisus nõuete tundmine

- Osutab küsimisel teravale esemele, mis võib haiget teha.

Viisakusreeglite järgimine

- Täiskasvanu meeldetuletamisel jätab ära minnes hüvasti (nt lehvitab).
- Mõistab endale suunatud keeldude tähendust, muutes täiskasvanu juuresolekul neile vastavalt oma käitumist (loobudes tegevuse algatamisest).

Sõpruse väärtustamine

- Osutab või ütleb küsimisel oma sõbra nime.
- Lohutab täiskasvanu eeskujul haiget saanud mängukaaslast.

Kodu, perekonna ja kodukoha väärtustamine

- Nimetab küsimisel oma perekonna liikmeid ja loomi.

Rahvuskultuuri tundmine

- Leiab täiskasvanu juhendamisel teiste esemete seast Eesti lipu.
- Täidab täiskasvanu eeskujul lihtsamaid rahvakombeid (nt vastlaliu laskmine).

Kodukoha taimed, seened

- Leiab loodusest ja pildilt puu, lille ja seene.

Kodu- ja metsloomad. Linnud. Putukad. Kalad ja kahepaiksed

- Nimetab tuntumaid koduloomi (nt kass, koer). Kodu- ja metsloomad.
- Leiab mänguasjade seast ja pildilt jänese.
- Osutab küsimisel looma erinevatele kehaosadele (pea, saba, käpad).
- Osutab küsimisel linnule, putukale, kalale ja konnale.

Valguse, soojuste, vee, õhu tähtsus

- Osutab küsimisel veele, lumele.

Maavarad

- Osutab küsimisel liivale, kividele, mullale.

Elukooslused – mets, soo, raba, niit

- Osutab küsimisel puule, lillele, murule.

Muutumine looduses

- Osutab küsimisel päikesele.
- Matkib täiskasvanu eeskujul liigutuste ja häälega erinevaid ilmastikunähtusi (nt vihmaadu, tuule puhumist)

Tööd looduses

- Teeb täiskasvanu eeskujul lihtsaid töid looduses (lindude toitmine, puuokste korjamine).

Loodushoid

- Viskab täiskasvanu eeskujul prahi prügikasti.

LASTE ÜLDOSKUSTE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Mänguoskused

- Arendab koosmängu.
- Koosmängus täiskasvanuga areneb mänguoskus (jäljendamine/matkimine).
- Analüüsib, kinnistab ja süvendab saadud teadmisi oma mängulistest tegevustes.
- Saab uusi teadmisi õppemängu ja loovmängu (kodumäng, nukumäng, ehitusmäng, lavastusmäng...) kaudu.
- Huvitub haaravast ja emotsionaalsest mängust.

Tunnetus- ja õpioskused

- Hangib ümbrusest aktiivselt infot.
- Suudab täiskasvanu abil keskenduda tegevusele kuni 10 min.

3-AASTANE

KEEL JA KÕNE

Hääldamine

- Kasutab oma kõnes tuttavaid 1-2- silbilisi sõnu õiges vältes ja silbi struktuuris.
- Hääldab õigesti enamikku häälikutest (eranditeks võivad olla r,s,k,õ,ü).

Sõnavara

- Kasutab oma kõnes kõiki sõnaliike.
- Kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte, nähtusi.
- Kasutab tegusõnu, mis väljendavad tegevusi, millega laps ise on kokku puutunud.
- Kasutab kõnes värvust, suurust jt. hästi tajutavaid tunnuseid tähistatavaid omadusi.
- Kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi (nt lapsed, riided).
- Kasutab tegusõnu (all, peal, sees, ees, taga) ruumisuhete tähistamiseks.

Grammatika

- Mõistab ja kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5-sõnalisi lihtlauseid.
- Kasutab oma kõnes õigesti enamikku käändevorme nende põhitähendustes.
- Kasutab oma kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi (nt joonista, istu).
- Kasutab oma kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme (nt sõidab, laulavad).
- Kasutab oma kõnes õigesti tegusõna ma- ja da- tegevusnime (nt hakkame mängima, ei taha mängida).

Tekst

- Osaleb dialoogis: esitab küsimusi, vastab vajadusel rohkem kui ühe lausega.
- Kommenteerib enda ja/või kaaslaste tegevust tegevuse käigus 1-2 lausega.
- Mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega.
- Loeb peast või kordab järele 1-2- realist lauset.

Suhtlemine

- Kasutab erinevat intonatsiooni ja hääle tugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teatamine, küsimine, palve jm).
- Väljendab oma soove ja vajadusi lausungiga: küsib infot, vastab dialoogis küsimusele.
- Suhtleb aktiivselt tegevuse ja esemelise mängu käigus.

- Räägib endast mina vormis.
- Kasutab nii mõistmisel kui suhtlemisel peale kõne ka mitteverbaalseid vahendeid (žeste, näoilmet, osutamist).

Ettevalmistus lugemiseks-kirjutamiseks

- Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab ja kommenteerib pilte.
- Kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid etteloetud tekste.
- Eristab kuulmise teeltuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (nt tass- kass, pall-sall, tuba- tupp), osutades pildile või objektile.

MATEMAATIKA

Rühmitamine ja järjestamine, hulgad

- Rühmitab antud kaheksagused esemed kaheks ühesuguste esemete hulgaks ühe ühise tunnuse alusel (kuju, värv, suurus).

Orienteerumine ruumis

- Suudab tuttavates ruumides üles leida nimetatud toad või kohad.
- Juhendamisel paigutab esemeid teise isiku või eseme suhtes üles- alla, ette- taha.

Orienteerumine ajas

- Matkib täiskasvanu juhendamisel mängus öö ja päeva tähendust.

Loendamine, arvutamine

- Loendab esemeid kolme piires, nimetades arve ja sõnastades loendamise tulemust (mitu?).

Suurused ja mõõtmised

- Osutab (küsimuse põhjal) kahest samatüübilisest esemest suuremale või väiksemale.

Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

- Leiab täiskasvanu juhendamisel etteantud kujundi järgi erinevate geomeetriliste kujundite hulgast kõik samasugused kujundid.

KUNST

Voolimine

- Muljub ja näpistab, juhendamisel rullib ja veeretab voolimismaterjale (savi, plastiliin). Surub sõrme või pulgaga pehmesse materjali auke, teeb pinnale jooni ja täppe.

Joonistamine

- Tõmbab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega (rasvakriidid, pehmed pliatsid jne) erinevaid jälgi (täpid, jooned: vertikaalsed, horisontaalsed, lainelised, katkendlikud, spiraalsed), püsides paberil.

Maalimine

- Juhendamisel võtab pintsliga värvi, loputab pintsli vees.
- Tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe.
- Teeb näpüvärvidega punkte, jooni ja pindu.
- Vajutab templiga erinevatele pindadele (nt paber, kartong) jäljendeid.

Meisterdamine

- Kortsutab pehmet paberit, rebib paberribast tükke. Puistab õpetaja poolt liimiga kaetud paberile paberitükke, seemneid vms.

- Asetab alusele ja surub kinni õpetaja poolt liimiga kaetud paberist kujundid, puulehed vms (nt lehed puule).

Tööprotsessi juhtimine, teose loomine

- Teeb suulise suunamise juures kaasa ettenäidatud liigutusi ja tegevusi, matkib neid ka iseseisvalt.
- Annab oma tööle nimetuse.
- Näitab tulemust (olgu see siis tuntav ja tähenduslik või mitte) teistele kui oma teost.
- Aitab töökohta ette valmistada ja töö lõpetamise järel ära koristada.

Visuaalse info otsimine ja kasutamine oma töös

- Juhendamisel leiab ümbritsevate esemetega ja nähtuste (nt mänguasi, vihm, lumi) hulgast ideid.

Kujutava kunsti abiteaduse rakendamine (värv, vorm, kompositsioon, perspektiiv, anatoomia)

- Leiab juhendamise abil konkreetset värvi (punane, kollane, sinine, roheline) eseme teiste antud esemete hulgast (mänguasjade, pliiatsite, paberite, pulkade vms).
- Tunneb rõõmu erinevate vormide loomisest (savist, liivast, lumest) lihtsalt mängust muudetava vormitava materjaliga (äratuntav vorm ja tähendus pole peamine).

Kujundamine ja disainimine

- Kaunistab (täppidega, joontega) mitmesuguseid etteantud ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid (nt lillepott, paber, taskurätt jne).

Visuaalne keskkonna teadvustamine

- Vaatleb ja osutab ümbritsevatele asjadele olles avatud uuele ja huvitavale (nt vikerkaar, märg liiv, udune aken, jalajäljed jne).

Kunsti vaatlemine, kunstiteose analüüsimine, vestlused kunstist

- Vaatleb pilte, näidistöid, raamatu illustratsioone, osutab enda jaoks tähtsatele objektidele, nähtustele ning nimetab neid (auto, puu, maja jne).

Visuaalse keele kasutamine

- Teeb erineva karakteriga täppe ja jooni (pikad, lühikesed, sirged, lainelised, spiraalsed) ja kombineerib neid omavahel.
- Annab tekkinud seoste alusel kritseldustele nimesid.

MUUSIKA

Muusika kuulamine

- Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast.
- Reageerib emotsionaalselt vastavalt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigub kehaga vmt).
- Tunneb ära ja oskab imiteerida looma- ja linnuhääli.
- Oskab kuulata vaikselt.

Laulmine

- Huvitub laululisest tegevusest.
- Püüab õpetaja järel laulda lühikesi muusikalisi fraase.
- Osaleb lihtsate laulude esitamisel.

Pillimäng

- Mängib kaasa pulssi või rütmi muusika kuulamisel, liikumisel ja laulmisel kehapillil ja lihtsamatel rütmipillidel (kõristi, kõlapulgad, kelluke, marakas, randmekuljused).

Muusikalisrütmiline liikumine

- Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika iseloomule, arvestades pulssi ja meetrumit.
- Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi: plaksutamine, patsutamine, lehvitamine, rõhksamm, sõrmevibutus, poolkukk, paarilisega keerutamine.

LIIKUMINE

Kehalise kasvatuse alased teadmised (hügieeni, ohutuse ja enesekontrollist lähtuvalt)

- Valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja võimlemisriided.
- Arvestab aktiivses tegevuses rühmakaaslastega.

Võimlemine

- Sooritab harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ja kaaslastega.
- Sooritab painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi.

Põhiliikumised

- Sooritab põhiliikumisi.
- Säilitab liikumisel tasakaalu, seda nii tasakaalupingil, kui ka vähendatud pinnal.

Tants ja rütmika

- Kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi.
- Sooritab liigutusi vastavalt muusikale erinevas tempos õpetaja juhendamise järgi.

Liikumismängud

- Mängib matkiva sisuga 1-2 reeglina kõnni- ja jooksumänge.

Talvealad

- Veab tühja kelku.
- Sõidab kelgul iseseisvalt nõlvakust alla.
- Liigub suuskadel otsesuunas.

Vaba aeg ja loodusliikumine

- Matkab õpetajaga või vanematega looduses.
- Teeb kaasa kuni 500 m pikkuse rännaku ja püsib kolonnis.

Mina ja keskkond. Kombeõpetus

Enesetutvustus

- Ütleb vastuseks nime küsimisele oma ees- ja perekonnanime.
- Ütleb vastuseks vanuse küsimisele oma ea aastate arvuna või näitab seda sõrmedel.
- Loetleb oma õdede-vendade nimed.
- Vastab õigesti küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk.

Sotsiaalsete rollide tajumine

- Nimetab küsimisel oma lasteaiakaaslaste ja õpetajate ning õpetaja abi nimesid.
- Nimetab küsimisel oma pereliikmete koduseid toimetusi.
- Asetab töövahendid kokkulepitud kohta.
- Teostab ettenäitamisel lihtsamaid töövõtteid (nt põranda pühkimine).

Hügieen

- Nimetab puhtuse jaoks vajalikke esemeid (seep, vesi, käterätik).

Hammaste tervis

- Harjab hambaid täiskasvanu abiga.

Tervislik toitumine

- Nimetab erinevaid toiduaineid.

Inimkeha tundmine

- Nimetab erinevaid kehaosi.

Liiklusohutusnõuete tundmine

- Osutab küsimisel autoteele, kõnniteele (teele, kus inimesed käivad).
- Selgitab, miks autoteed peab ületama ettevaatlikult.

Reeglite tundmine

- Selgitab, miks on igapäevaste reeglite täitmine vajalik (nt toas räägime vaikselt, jookseme selleks ettenähtud kohas).

Turvalisus nõuete tundmine

- Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud

Viisakusreeglite järgimine

- Meeldetuletamisel tänab, palub.
- Meeldetuletamisel tervitab ja jätab hüvasti.

Sõpruse väärtustamine

- Küsimisel selgitab, kes on sõbrad (nt need, kes mängivad koos).
- Põhjendab, miks peab sõpra hoidma (miks ei tohi haiget teha).

Kodu, perekonna ja kodukoha väärtustamine

- Osutab jalutuskäigul kodukoha tuntumatele asutustele (kool, kauplus).

Rahvuskultuuri tundmine

- Leiab Eesti lippu nähes erinevate värvuste seast Eesti lipu värvused.
- Kirjeldab, kuidas tema käis vastlaliugu laskmas, jõulude ajal loomadele metsa toitu viimas vmt.

Kodukoha taimed, seened

- Nimetab tuttavaid puu- ja köögivilju (nt õun, pirn, kartul, porgand, kurk, tomat).

Kodu- ja metsloomad. Linnud. Putukad. Kalad ja kahepaiksed

- Nimetab tuntud koduloomi ja matkib nende hääletsusi.
- Nimetab tuntumaid metsloomi (karu, siil, orav, hunt).
- Nimetab tuntud loomade iseloomulikke tunnuseid (nt jänesel pikad kõrvad, oraval pikk saba).
- Osutab küsimisel tuntumatele putukatele (sipelgas, sääsk, mesilane).
- Nimetab tuntumaid vee-elanikke (nt konna ja kala).

Valguse, soojuste, vee, õhu tähtsus

- Nimetab vett, lund, jääd.
- Osutab küsimisel soojale ja külmale (nt vesi, radiaator).

Maavarad

- Leiab lähiümbrusest kive, liiva, mulda.

Elukooslused – mets, soo, raba, niit

- Osutab küsimisel looduses metsale.

Muutumine looduses

- Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi (nt vihma sajab, päike paistab, taevas on pilved).

Tööd looduses

- Selgitab, kelle jaoks on akna taga pesakast.

Loodushoid

- Leiab loodusesse mittekuuluvat prahti (ja toob selle kokkulepitud kogumiskohta).

LASTE ÜLDOSKUSTE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Mänguoskused

- Lülitub kaaslaste tegevusse, osaleb ühismängus.
- Võtab mängus erinevaid rolle ja matkib tegelaste käitumist.
- Peab kinni lihtsamatest mängureeglitest, tahab olla võitja.
- On nõus mänguasju jagama.

Tunnetus- ja õpioskused

- Valib ja vaatab pildiraamatuid, nimetab piltidel olevaid esemeid ja tunneb piltidel ära mitu eset.
- Kasutab nii mõistmisel kui suhtlemisel peale kõne ka mitteverbaalseid vahendeid (žeste, näoilmet, osutamist).
- Räägib lühidalt (1-2 lausungiga), mida parajasti teeb.
- Viitab endale sõnadega mina, mind.

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- Võtab omaks lihtsamaid rühmareegleid ja kohaneb nendega.
- Osaleb lihtsamates grupitegevustes.
- Tunneb huvi teiste laste vastu ja ühineb mõneks ajaks teistega.
- Aitab asju ära panna.
- Matkib täiskasvanu tegevust.
- Suudab koondada tähelepanu kuni 5 min.
- Sööb iseseisvalt kasutades õigesti lusikat ja tassi.
- Ütleb, kui on vaja kasutada WCd.
- Teab, et käsi tuleb pesta enne sööki ja pärast potil käimist.
- Teab oma nime.
- Teadvustab oma sugu.
- Kasutab sõnu: „tänan“ ja „palun“.
- Räägib rahulikult loomuliku häälega.

4-AASTANE

KEEL JA KÕNE

Hääldamine

- Kasutab oma kõnes tuttavaid 2-3- silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris.
- Hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (nt -nt, -lt, -mp jne.).

Sõnavara

- Mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi (nt kuusk – puu; kajakas – linnud).

- Kasutab kõnes objektide osade/detailide nimetusi (käpad, saba, rool).
- Kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (tutimüts, kelgumägi) ja tuletisi (täpiline).

Grammatika

- Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid.
- Kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid (sidendid - ja, ja siis, aga).
- Kasutab õigesti tegusõna lihtminevikuvorme (sõitis, laulsid).

Tekst

- Kommenteerib enda ja kaaslase sooritatud tegevust (räägib mida tehti) 2-3 lausungiga.
- Räägib 2-3 lausega mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest.
- Räägib 2-3 lausega meeldivast mänguasjast (mis asi see on, kust see asi on saadud, miks see meeldib).
- Jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lause.
- Loeb peast või kordab järele 2-3-realist luuletust või liisusalmi.

Suhtlemine

- Algatab ise aktiivselt suhtlust.
- Suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostegevustes.
- Küsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta.
- Annab vestluses edasi puuduvat infot.

Ettevalmistus lugemiseks-kirjutamiseks

- Tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise abil kuulamise teel ära hääliku häälikute reas.
- Tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti.
- Matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga.

MATEMAATIKA

Rühmitamine ja järjestamine, hulgad

- Rühmitab antud kahesugused esemed kaheks ühesuguste esemete hulgaks ühe ühise tunnuse alusel (kuju, värv, suurus).

Orienteerumine ruumis

- Juhendamisel määrab enda ja esemete asukoha ruumis teiste esemete suhtes sõnadega peal, all, sees, taga, või sees.

Orienteerumine ajas

- Nimetab ja kasutab ööpäevade osade määramisel sõnu öö ja päev.

Loendamine, arvutamine

- Moodustab uue suuruse (3-5) ühe lisamise teel ja sõnastab loendamise tulemuse.

Suurused ja mõõtmised

- Suudab leida ja nimetada, milline kahest eritüübilisest esemest on suurem- väiksem, pikem- lühem.

Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

- Leiab ümbritsevast keskkonnast etteantud kujundi abil (ring, ruut, kolmnurk) samakujulisi esemeid.
- Koostab lihtsamat mustri (värvi, vormi või suuruse vaheldumine) kujundeid kasutades.

KUNST

Voolimine

- Annab voolitud ümarvormidele erinevaid nimetusi.
- Rullib savitükki (või mõni muu voolimismass) ja muudab rullimise tulemusel tekkinud pikliku vormi kuju, andes edasi asjade, esemete jne iseloomulikke tunnuseid.

- Vajutab ümarvormi pihkude ja/või sõrmede vahel õrnemaks, pigistab ja venitab savi sellele teise kuju andmise eesmärgil.
- Moodustab väikestest voolitud vormidest terviku neid üksteise peale, sisse jne ladudes.
- Juhendamisel kasutab voolimispulka savi vms voolimismaterjali tükeldamiseks.

Joonistamine

- Tõmbab iseseisvalt horisontaalseid ja vertikaalseid tripe sooviga jäljendada konkreetseid esemeid.
- Juhendamisel tõmbab erineva kuju ja suunaga, sealhulgas ka kaarjaid jooni.
- Kasutab erinevaid joonistusvahendeid liigse surveta.
- Suudab kujutada naturile sarnaseid, lähedasi esemeid, asju, inimest (nt peajalgseid).

Maalimine

- Juhendamisel kasutab kattevärve kogu pinna katmiseks.
- Ümarvormi joonistab värvilaigu pintsliga suurendamise teel.
- Suunamisel võtab pintsli vajaliku koguse värvi ja loputab pintsli peale kasutamist.
- Meeldetuletusel ei värvi üle paberi serva.
- Selgitusel kasutab töös pintsli erinevaid osi (ots, külg) ja teab, kuidas tekitada erinevaid pintslijäljendeid.

Meisterdamine

- Lõikab paberist ribasid ja lihtsama kujundi mööda etteantud joont.
- Katab liimiga talle näidatud pinna ja täiendaval juhendamisel asetab sinna soovitud kujundid.
- Ettenäitamisel lühendab erinevaid materjale (looduslik materjal ja paber; suled ja paber jne).
- Kortsutab erineva paksusega paberit.
- Matkib täiskasvanu tegevust lihtsa mänguasja valmistamisel (nt päkapikk – käbile müts; siil – männikäbile nina).
- Voldib paberi pooleks.

Tööprotsessi juhtimine, teose loomine

- Tegutseb emotsionaalselt.
- Tegutseb suunamisel, ergutamisel ühe teema piires.
- Järgib töö käigus saadud tehnilisi juhiseid.
- Enamasti lõpetab alustatud töö (või lõpetab siis, kui peab seda ise valminuks).
- Loob töö järjepidevalt, planeerib esmaselt töö käiku.

Visuaalse info otsimine ja kasutamine oma töös

- Kujutab olendeid, esemeid tegelikkusega sarnaselt.
- Nimetab esemete iseloomulikke tunnuseid ning osutab samade esemete, nähtuste muutumisele.
- Kujutab esemeid, asju oma tunnetuse, tajumise ja nägemise seisukohalt.
- Otsustab kunstitegevuse võimalustele väljas (liiv, lumi, looduslik materjal) ja kasutab neid.

Kujutava kunsti abiteaduse rakendamine (värv, vorm, kompositsioon, perspektiiv, anatoomia)

- Nimetab põhivärve ning lisaks rohelist, oranži, roosat, musta, pruuni.
- Oskab nimetada tumedamaid ja heledamaid värvitoone.
- Kujutab tuttavaid objekte, nähtusi oma sümbolite abil, mis on olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamateks.
- Valib tööks meeldivad toonid ja värvid ning põhjendab oma valikut elementaarsel moel.
- Kirjeldab ja kasutab esemetele ja nähtustele iseloomulikke värvusi.
- Juhendamisel voolib ümar- ja piklikke vorme.

Kujundamine ja disainimine

- Kaunistab tasapinnalisi esemeid valmis kujunditega neid sinna spontaanselt paigutades. Laob 3-4 tuttavast geomeetrisest kujundist esemeid, loomi jne.
- Suunamisel ja tähelepanu juhtimisel lisab valmivale esemele iseloomulikke detaile.
- Kaunistab valmistatud voolingu, kasutades voolimispulka või lisades suuremale vormile väikseid ümaraid või piklikke vorme.
- Koostab mängudes ja vabas tegevuses (nt mosaiikmängud) lihtsaid mustreid.

Visuaalne keskkonna teadvustamine

- Teab erineva suurusega esemeid ja tajub esmaselt nähtuste omavahelisi seoseid.
- Osutab esemete ühisele tunnusele.
- Kirjeldab sagedamini esinevat looduslikku materjali ja selle omadusi (nt käbid, kastanimunad, puulehed).
- Kasutab looduslikku materjali asendusmänguasjadena.
- Ühendab looduslikku materjali elementaarsete võtetega (plastiliin, savi jne).

Kunsti vaatlemine, kunstiteose analüüsimine, vestlused kunstist

- Suunavate küsimuste abil analüüsib ja annab tööle hinnangu.
- Põhjendab, miks töö, pilt meeldib.
- Vastab küsimustele ja selgitab, miks kujutab esemeid, nähtusi just sellisel viisil.

Visuaalse keele kasutamine

- Kindlaskujunenud sümbolite abil ja soovitud värve kasutades annab edasi oma emotsioone, tuttavaid inimesi, esemeid, nähtusi jne.

MUUSIKA

Muusika kuulamine

- Kuulab laulu ja muusikapala vaikselt.
- Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega.
- Tunneb kuulmise järgi ära tuttavaid muusikapalu.

Laulmine

- Laulab rühmaga ühtses tempos.
- Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.

Pillimäng

- Eristab rütmipille tämbri järgi.
- Mängib rütmipille (kõristi, kõlapulgad, kelluke, marakas, kuljused, trumm, triangel, kõlakarp, tamburiin) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks

Muusikaliserütmiline liikumine

- Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (näiteks loova liikumisega).
- Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (näiteks põlvetõstekõnd ja -jooks, liikumine hanereas ja ringis, galopp, sulghüpped, kand- ja varvassamm).
- Liigub ja sooritab tantsuliigutusi üksi ning paarilisega.
- Osaleb laulumängudes.

LIIKUMINE

Kehalise kasvatusalased teadmised (hügieeni, ohutuse ja enesekontrollist lähtuvalt)

- Sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi.

Võimlemine

- Sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni.
- Hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus.

Põhiliikumised

- Sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes.
 - Sooritab koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi.
- Tants ja rütmika**
- Sooritab imiteerivaid liigutusi vastavalt muusika iseloomule.
 - Plaksutab ja liigub vastavalt rütmile.
- Liikumismängud**
- Mängib 2-4 reeglita liikumismänge.
 - Pingutab end rühmategevustes ühise eesmärgi nimel.
- Talvealad**
- Kasutab suuskadel liikumisel käte abi ja keppide tuge.
- Vaba aeg ja loodusliikumine**
- Algatab iseseisvalt mängu.
 - Tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal.
- Mina ja keskkond. Kombeõpetus**
- Ütleb küsimisel oma vanemate eesnimed.
- Sotsiaalsete rollide tajumine**
- Kirjeldab lasteaia erinevate ruumide otstarvet.
 - Nimetab küsimisel erinevaid elukutseid nende tegevuse alusel (nt pagar küpsetab saia, arst ravib haiget).
 - Enne uue tegevuse alustamist korrastab eelneva koha.
 - Paneb iseseisvalt oma riided ettenähtud kohta.
 - Selgitab, miks tuleb märjad riided kuivama panna.
- Hügieen**
- Selgitab, miks peab ennast kammima ja pesema.
- Hammaste tervis**
- Peseb hambaid täiskasvanu (suulisel) juhendamisel.
- Tervislik toitumine**
- Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev.
- Inimkeha tundmine**
- Osutab küsimisel kehal südame, kopsude ja aju asukohale.
- Liiklusohutusnõuete tundmine**
- Põhjendab helkuri kandmise vajadust.
 - Selgitab, miks maanteedel on ülekäigurajad (sebrad) ja valgusfoorid
- Reeglite tundmine**
- Järgib kokkulepituid rühmareegleid.
 - Selgitab, et reeglid on vajalikud ohutuse tagamiseks.
- Turvalisus nõuete tundmine**
- Nimetab kohti ja esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt trepid, rõdu, aknad, kuum toit, lahtine tuli, ravimid, käärid).
- Viisakusreeglite järgimine**
- Rakendab iseseisvalt põhilisi viisakusreegleid.
 - Põhjendab lihtsamate lauakommete vajalikkust (nt noa ja kahvliga söömine).
- Sõpruse väärtustamine**
- Loob lühiajalisi sõprussuhteid.
 - Lohutab omaalgatuslikult kaaslast.
- Salliv suhtumine erinevustesse**
- Selgitab kuulnud muinasjutu tegelaste käitumise põhjal „hea“ ja „halva“ tähendust.
 - Kirjeldab küsimisel, mille poolest inimesed on erinevad (nt kasv, juuksed).

Kodu, perekonna ja kodukoha väärtustamine

- Nimetab oma kodukoha tuntumaid asutusi (kool, kauplus).

Rahvuskultuuri tundmine

- Nimetab riigi nime, kus ta elab.
- Nimetab Eesti rahvakalendri tähtpäevi, millel ta on osalenud: nt mardi-, kadripäev ja vastlapäev.

Kodukoha taimed, seemned

- Kirjeldab, mida tuttavatest köögi- ja puuviljadest valmistada saab.
- Kirjeldab, mis juhtub lehtpuude lehtedega sügisel (värvuvad ja langevad).
- Eristab okaspuid lehtpuudest.
- Nimetab seemne osadena kübara ja jala.

Kodu- ja metsloomad. Linnud. Putukad. Kalad ja kahepaiksed

- Kirjeldab erinevate loomade (erinevaid) elupaiku ja elamiseviise (nt rebane elab urus).
- Nimetab linnu kehaosi (nt pea, nokk, tiivad).

Valguse, soojuse, vee, õhu tähtsus

- Küsimisel kirjeldab, et suvel on soe ja talvel külm.
- Selgitab küsimisel, et lumi ja jää muutuvad sulades veeks.

Maavarad

- Kirjeldab vaatlemisel (uurimisel) savi.

Elukooslused – mets, soo, raba, niit

- Kirjeldab metsa.

Muutumine looduses

- Selgitab ilmastiku muutuste seostest taimede, loomade ja inimestega (nt lehed langevad, loomad jäävad talveunne, inimesed riietuvad soojemalt).
- Selgitab öö ja päeva erinevust.

Tööd looduses

- Selgitab, mida talvel lindudele toiduks panna võib.

Loodushoid

- Põhjendab, miks visatakse praht prügikasti.

Tehismaailm

- Nimetab esemeid, mis on valmistatud puidust, plastmassist.

LASTE ÜLDOSKUSTE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Mänguoskused

- Oskab ja suudab mängida koos ja üksi eakaaslastega.
- Oskab võtta erinevaid rolle, etendab lühemaid jutte.
- Suudab iseseisvalt mängu süžeed luua.
- Kogub mängu jaoks infot erinevatest allikatest.

Tunnetus- ja õpioskused

- Kuulab täiskasvanu selgitusi ja tegutseb iseseisvalt kuni 10 min.
- Huvitub lähimast ümbrusest, abiga loob ja leiab esemete vahelisi seoseid.
- Ootab õpetaja ja täiskasvanu innustust ja kiitust.
- Väljendab end lühilausestega; Jutul puudub loogiline järjekord.
- Täidab täiskasvanu korraldusi, peab kinni reeglitest.

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- Teab ja küsimisel oskab vastata oma nime, vanuse ja soo kohta.
- Meeldetuletamisel kasutab viisakusväljendeid.
- Leiab endale tuttavas olukorras tegevuse.

- Saab hakkama lihtsamate eneseteenindusoskustega.
- Saab aru erinevatest tunnetest, kuid ei oska neid mõista, saab aru, mis on hea ja mis on halb.
- Õpib ootama oma järge. Hakkab looma sõprussuht.

5-AASTANE

KEEL JA KÕNE

Hääldamine

- Hääldeb õigesti kõiki emakeele häälikuid.
- Hääldeb õigesti 3-4 silbilisi tähenduselt tuttavaid sõnu.
- Hääldeb õigesti 1-2 silbilisi tähenduselt tuttavaid häälikuühendiga sõnu.
- - Hääldeb õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu (nt taburet, banaan, diivan).

Sõnavara

- Kasutab kõnes mõningaid antonüüme (nt lühike- pikk).
- Kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (nt arg, kaval, igav).
- Kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu hommik, päev, õhtu, öö.
- Moodustab vajadusel sõnu uudsete või võõraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt tikkudest maja – tikumaja; nuga õuna koorimiseks – õunanuga).

Grammatika

- Kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid põimlauseid: sihitislause (nt sidendiga et; täiendlause, nt sidenditega mis, kes; ajalause, nt sidendid kui, ...siis).
- Kasutab kõnes -nud ja -tud kesksõnu (nt söödud- söönud).
- Kasutab oma kõnes omadussõna võrdlusastmeid (suur, suurem, kõige suurem).
- Kasutab tingivat kõneviisi (mängisin, mängiksin).
- Ühildab sõnu arvus (karud söövad) ja käändes (ilusale lillele, punase palliga).
- Kasutab oma kõnes õigesti enamikku nimisõna käändevorme mitmuses (ilusatel lillel).

Tekst

- Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust.
- Annab kuuldu teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausungitega.
- Jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3-5 lausega (nt Mida tegi kodus pühapäeval?).
- Loeb peast 2-4 realisi liisusalme/luuletusi.
- Mõistab ka teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemusega.

Suhtlemine

- Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni (nt vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal), esitab tunnetusliku sisuga küsimusi (Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).
- Kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääle tugevust.
- Kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid meeldetuletamisel.

Ettevalmistus lugemiseks-kirjutamiseks

- Tunneb iseseisvalt ära hääliku kuulmise teel häälikute reas.
- Tunneb täiskasvanu abiga ära hääliku sõnas.
- Kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne (osutab piltidele, küsib, parandab ettelugejat tuttava teksti puhul).

MATEMAATIKA

Rühmitamine ja järjestamine, hulgad

- Võrdsustab antud erinevate esemete hulgad paaride moodustamise teel esemeid ümber paigutades.

Orienteerumine ruumis

- Nimetab inimese või eseme asukoha teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu üleval, keskel.

Orienteerumine ajas

- Nimetab erinevaid päeva osi (hommik, lõuna, õhtu) ja toob abistavate küsimuste põhjal näiteid oma tegevuste kohta päeva eri aegadel.
- Nimetab kõik aastaajad ning kirjeldab nende kogetavaid tunnuseid kodukohas ja laste tegevusi eri aastaegadel.

Loendamine, arvutamine

- Kasutab esemete (kuni viis) arvu võrdlemisel sõnu rohkem, vähem, võrdselt (ühepalju).
- Kasutab järgarve kuni viieni eseme/isiku positsiooni nimetamisel (mitmes?).

Suurused ja mõõtmised

- Küsimuse põhjal kirjeldab, millised osutatud ümbritsevatest esemetest on teistest suuremad, väiksemad, pikemad, lühemad, laiemad, kitsamad, kõrgemad, madalamad.

Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

- Otsustab, kas kaks antud kujundit on sama- või erisugused, ning kirjeldab nende kujundite erinevusi nurkade olemasolu, arvu, kujundi, suuruse ja värvuse alusel (ring, ruut, kolmnurk).

KUNST

Voolimine

- Veeretab ja rullib iseseisvalt erinevaid voolimismaterjale (nt pabermassi, vaha jne).
- Kasutab saadud algvorme (kera, silinder) neist tähendusega objektide voolimiseks.
- Juhendamisel ühendab lihtsaid voolitud detaile omavahel.

Joonistamine

- Kasutab iseseisvalt erinevaid joonistusvahendeid (nt viltpliiatsid, pastellid).
- Kujundite värvimisel ületab minimaalselt piirjoont.
- Kasutab iseseisvalt pliiatsiteritajat.
- Tõmbab ühtlase joone lihtsa kujuga šablooni või joonlaua järgi.

Maalimine

- Võtab iseseisvalt pintsliga värvi ja katab pindu.
- Juhendamisel katab värviga algul suurema kujundi, millele lisab detailid.
- Teeb pintslivajutuse ja -tõmmetega objektide väikseid detaile (nt silmad, suu) või rütme.
- Suunamisel loob maalile tausta, jätab vähe katmata pinda.

Meisterdamine

- Juhendamisel rebib paberist ribasid ja lihtsaid kujundeid ning kleebib need alusele.
- Lõikab juhendamisel kääridega suuri sirgete piirjoontega ja vormilt lihtsaid kujundeid.
- Voldib paberi pooleks, neljaks (kujundades nii nt kaardi, raamatu, liniku).
- Lükib paelale, lõngale auguga esemeid (nt helmeid, nõöpe) kettide, kaunistuste jne valmistamiseks.
- Meisterdab looduslikust materjalist ja majapidamises järelejäänud pisiesemetest objekte lihtsate ühendusvõtete abil (nt plastiliiniga liitmine, tikkude või kõrte torkamine).

Tööprotsessi juhtimine, teose loomine

- Väljendab soovi alustada kunstitegevust.
- Nimetab vajaminevaid töövahendeid.
- Jäljendab ettenäidatud võtteid, rakendab neid ka iseseisvalt ja loovaalt.

- Annab hinnangu oma tööle, kas see on pooleli või valmis
- Visuaalse info otsimine ja kasutamine oma töös**
- Juhendamisel leiab iseloomulikke detaile vaatluse ja võrdluse teel (sebra triibud, ema lokiis juuksed jne), millega täiendada oma töid.
- Kujutava kunsti abiteaduse rakendamine (värv, vorm, kompositsioon, perspektiiv, anatoomia)**
- Kujutab tuttavaid objekte oma isiklike, lihtsate, kuid ka teistele äratuntavate skeemidena.
 - Kasutab maalimisel ja joonistamisel mitut värvi.
 - Eristab võrdlemisel heledamat ja tumedamat värvitooni esemeid.
 - Loob erinevate voolimisvõtete (rullimine, veeretamine, vajutamine) abil algvormid.
- Kujundamine ja disainimine**
- Koostab lihtsatest elementidest (kahe elemendi vaheldumisega) mustriribasid esemete kaunistamiseks.
 - Lükib varieeruva kuju, suuruse ja värviga elementidest nõõrile rütmilise jada, luues kaelakee, kuuseehte vms.
 - Kujundab suunamise toel tähtpäevakaardi sündmuse meeoluga sobivate motiividega.
 - Valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šabloni, trafareti või templi abil selle omavalitid kohale esemel (kruus, pluus jms).
- Visuaalne keskkonna teadvustamine**
- Kirjeldab ümbritsevate esemete, ruumide ja loodusnähtuste välimust (nt suurus, värv).
 - Korjab juhendamisel looduslikku materjali meisterdamiseks või ruumi kaunistamiseks.
- Kunsti vaatlemine, kunstiteose analüüsimine, vestlused kunstist**
- Suunavate küsimuste abil analüüsib ja annab tööle hinnangu.
 - Tunneb ära varem vaadeldud pildi.
 - Jutustab suunamise abil, mida on kujutanud oma töödel, loetleb, milliseid materjale on kasutanud töö valmimisel.
- Visuaalse keele kasutamine**
- Loob lihtsatest elementidest (ringid, kolmnurgad, sirged jooned jne) oma isiklikud sümbolised skeemid tuttavate asjade kujutamiseks.

MUUSIKA

Muusika kuulamine

- Kuulab muusikat vaikselt ja tähelepanelikult.
- Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeolusid erinevate muusikaliste tegevuste – liikumine, laulmine, pillimäng – kaudu.
- Teab muusikalisi põhimõisteid: aeglane- kiire, kõrge- madal, vali- vaikne, rõõmus- kurb jne ja oskab nende kaudu iseloomustada kuulatud muusikat.
- Teab eesti rahvapille.
- Tunneb ära Eesti Vabariigi hümnid.

Laulmine

- Laulab väljahingamisel loomuliku häälega.
- Esitab laule rühmaga ühtlases tempos.
- Laulab ilmekalt vastavalt laulu sisule.
- Oskab laulda eesti rahvalaule, teab rahvalaulu mõistet.

Pillimäng

- Mängib ja tunneb kuulamisel tämbri järgi ära õpitud rütmipille.
- Mängib rütmisaateid lasteriimidele, lauludele ja instrumentaalpaladele.
- Ansambelmängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.

- Mängib järgnevaid pille: kõristi, kõlapulgad, kelluke, marakas, kuljused, trumm, triangel, kõlakarp, tamburiin, kõlatoru, kastanjetid.

Muusikalisrütmiline liikumine

- Tunnetab erineva karakteriga osi muusikapalas ja sooritab vastavaid loomingulisi liigutusi.
- Kasutab liikumisel erinevaid vahendeid.
- Sooritab tantsuliigutusi rühmaga, paarilisega ja iseseisvalt.
- Oskab leida paarilist ja ruumis orienteeruda.
- Sooritab tantsusamme rõhksamm, hüpaksamm, galopp, kand- ja varvasastak, põlvest vetrumine, sujuvad käteliigutused jne.
- Oskab mõningaid eesti rahvatantse ja -mänge.

LIKUMINE

Kehalise kasvatuse alased teadmised (hügieeni, ohutuse ja enesekontrollist lähtuvalt)

- Nimetab erinevaid kodukohas harrastavaid spordialasid ja spordivõistlusi.
- Kasutab erinevaid spordivahendeid (nt topispalli) ohutult, sobival viisil ja kohas.

Võimlemine

- Sooritab vahenditega harjutusi (pall, hüpits) eakohaselt tehniliselt õigesti.
- Valitseb oma liigutusi koordinaatsiooni ja tasakaalu nõudvate harjutuste täitmisel.
- Sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi.

Põhiliikumised

- Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes.
- Sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi.
- Sooritab harjutusi väikevahendeid kasutades.

Tants ja rütmika

- Jäljendab liikumisega erinevaid rütme.
- Liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele.
- Liigub iseseisvalt, vabalt muusika järgi.

Liikumismängud

- Mängib kollektiivseid võistlusmänge.
- Osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joonejooksud).
- Tunnustab nii enda kui vastasmeeskonna edu.

Talvealad

- Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast.
- Kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt esemete haaramine).
- Suusatamisel kasutab libisemist.

Vaba aeg ja loodusliikumine

- Kasutab spordi- ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt.
- Sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga.

Mina ja keskkond. Kombeõpetus

Enesetutvustus

- Ütleb küsimisel oma vanemate eesnimed.

Sotsiaalsete rollide tajumine

- Nimetab lasteaia töötajaid ja nende ülesandeid (nt kokk teeb süüa).
- Nimetab oma lasteaia nime.
- Loetleb enimtuntud elukutsete juurde kuuluvaid töövahendeid.
- Põhjustab mängu- või töökoha korrastamise vajadust.

Tervise teadvustamine ja väärtustamine

- Nimetab tegevusi, mis on tervisele kasulikud (nt tervislik toitumine, piisav kehaline aktiivsus, piisav uni ja puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted).

Hügieen

- Selgitab, miks enne sööki ja pärast WC-s käimist peab pesema käsi.

Hammaste tervis

- Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).

Tervislik toitumine

- Nimetab toiduainete rühmad (teraviljatooted, puuja köögiviljad, piimatooted, liha- kalamauna, toidurasvad).

Inimkeha tundmine

- Selgitab küsimisel, milleks on vajalikud silmad, kõrvad, nina.

Sotsiaalsed toimetulekuoskused

- Nimetab oma emotsioone (rõõm, kurbus).

Liiklusohutusnõuete tundmine

- Selgitab, kuidas ületada sõiduteed reguleeritud ja reguleerimata ülekäigurajal.
- Ületab iseseisvalt ohutult sõidutee.
- Põhjendab, miks rattaga, rulaga, rulluiskudega sõites peab kandma kiivrit.
- Selgitab, et autos sõites (sh tagaistmel) tuleb kinnitada turvavöö.

Reeglite tundmine

- Kirjeldab, millised reeglid kehtivad tema kodus.

Turvalisus nõuete tundmine

- Selgitab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole.
- Selgitab, miks võõrastega ei tohi kaasa minna.

Viisakusreeglite järgimine

- Järgib süües iseseisvalt lauakombeid.

Sõpruse väärtustamine

- Selgitab eluliste olukordade põhjal, mis on õige või vale.
- Nimetab küsimisel, mis keelt (keeli) räägivad muukeelsed lapsed rühmas.
- Näitab oma käitumisega, et hoolimata erinevustest (sh puudega inimesed) tuleb kõikidesse inimestesse sõbralikult suhtuda (nt kaasab teisi oma mängu, jagab mänguasju, pakub maiustust).

Kodu, perekonna ja kodukoha väärtustamine

- Räägib oma vanavanematest.
- Kirjeldab oma kodu.

Rahvuskultuuri tundmine

- Selgitab, millal lipud heisatakse ja hümnid lauldakse.
- Põhjendab, miks riietatakse mardi- ja kadrisandiks.

Kodukoha taimed, seemned

- Nimetab erinevaid vaadeldavaid köögivilju (nt punapeet, kaalikas, kõrvits, sibul) ja teab, kuidas neid kasutatakse.
- Nimetab 1-2 lehtpuud (nt kask, vaher) ja 1-2 okaspuud (kuusk, mänd).
- Nimetab mõne söögi- ja mürgiseene (nt kukeseen, pilvik, kärbseseen).
- Nimetab lilleosi (leht, vars, õis).

Kodu- ja metsloomad. Linnud. Putukad. Kalad ja kahepaiksed

- Selgitab, miks loomad karva vahetavad.
- Nimetab tuntumaid linde (nt varblane, tihane, tuvi).
- Nimetab 3-4 putukat (nt liblikas, kärbes, mesilane, kiil).

- Kirjeldab kaladele iseloomulikke tunnuseid (nt uimed, soomused, saba).
Valguse, soojuse, vee, õhu tähtsus
- Kirjeldab soojuse ja valguse vajalikkust inimeste, taimede ja loomade kasvamiseks.
- Kirjeldab puhast vett.
- Nimetab esemeid, mille kasutamiseks on vajalik õhk (jalgratta- ja autokumm, ujumisrõngas).
- **Maavarad**
- Kirjeldab lähiumbruse maavarade erinevusi (nt savi, liiv, muld).
- **Elukooslused – mets, soo, raba, niit**
- Kirjeldab metsa ja niidu erinevusi.
- **Muutumine looduses**
- Nimetab 2-3 looma, kes jäävad talveunne.
- Iseloomustab ilmastikunähtusi (nt lumi ja jää on külmad, päike paistab soojalt).
- Iseloomustab erinevaid aastaegu 1-2 tunnusega.
- **Tööd looduses**
- Põhjendab, miks loomade ja lindude elutingimused talvel raskemad on.
- **Loodushoid**
- Kirjeldab, kuidas jõuab prügi prügimäele.
- **Tehismaailm**
- Selgitab, et varem puudusid inimestel esemed, mida praegu peetakse väga vajalikeks (nt mobiiltelefon).

LASTE ÜLDOSKUSTE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Mänguoskused

- Imiteerib mängus täiskasvanute tegevusi ja rolle.
- Oskab ilma täiskasvanute kontrollita grupis mängida, teha koostööd ja oskab teha valikuid.
- Elab läbi, arutleb ja esitab erinevaid sündmustikke ja tundeid.
- Organiseerib mängu, leiab endale kaaslased ja määrab reeglid.

Tunnetus- ja õpioskused

- Tegutseb 15-20 min iseseisvalt.
- Vajab käitumise ja emotsioonide reguleerimiseks täiskasvanu abi.
- Tegutseb koos kaaslastega.
- Oskab lihtsamaid ülesandeid ja probleeme iseseisvalt lahendada.
- Osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes.

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- Hakkab mõistma teiste tundeid ja mõtteid.
- Väljendab oma emotsioone ja räägib nendest.
- Suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt.
- On tundlik teiste hinnangute suhtes, mis mõjutavad lapse enesehinnangut.
- Imiteerib täiskasvanute tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere.
- Tahab kuuluda rühma ja ühiselt tegutseda, teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd.
- Järgib reegleid ja lahendab arusaamatused sõnadega.

6-AASTANE

KEEL JA KÕNE

Hääldamine

- Hääldab oma kõnes ning etteõeldu kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tähenduselt tuttavaid sõnu.

Sõnavara

- Kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu eile, täna, homme.
- Kasutab kõnes mõningaid sünonüüme (nt jookseb, lippab, sibab).
- Mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi (joonistaja, joonistus, jooneline).
- Kasutab sihilisi ja sihituid tegusõnu (nt veereb- veeretab, sõidab- sõidutab) õigesti vastavalt nende tähendusele.
- Nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt kaks sõna (nt lilled – tulp, roos).

Grammatika

- Kasutab oma kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme (saab lauljaks, jookseb kivini).
- Märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes (nt luge - loeb, mõmmi maga - mõmmi magab, lillene - lilleline, seen kasvab all kuuse - seen kasvab kuuse all) ja osutab neile.
- Kasutab oma kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi (loetakse, pesti).

Tekst

- Annab kuulnud teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste/korralduste abil üksteisega seotud lausungitega (seob peamiselt väljenditega: ja siis, siis, ja).
- Räägib oma kogemusest seotud lausungitega (seob peamiselt väljenditega: ja siis, siis, ja).
- Kirjeldab (jutustab oma sõnadega) kuulnud teksti sündmuste järgnevust ja põhjusi ning tegelaste käitumist.

Suhtlemine

- Räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta (nt Kus ja kellega elab? Kas tal on lapsi?).
- Kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narritamist.
- Püsib teemas, vajadusel läheb kaasa teemamuutusega, vastab teiste algatatud teemadele.

Ettevalmistus lugemiseks-kirjutamiseks

- Kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (nt oma nime).
- Määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas.
- Loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid).

MATEMAATIKA

Rühmitamine ja järjestamine, hulgad

- Võrdsustab antud erinevate esemete hulgad paaride moodustamise teel esemeid ümber paigutades.

Orienteerumine ruumis

- Kirjeldab inimese või eseme asukohta teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu kõrval, ääres.

Orienteerumine ajas

- Nimetab õiges järjekorras kõik nädalapäevad ja toob küsimuste abil näiteid oma tegevuste kohta, kasutades mõisteid eile, täna, homme.

Loendamine, arvutamine

- Võtab vastavalt esitatud arvule (kuni viis) õige koguse antud esemeid.
- Moodustab uue hulga (kümne piires) esemete lisamise või äravõtmise teel.
- Nimetab etteantud arvude hulgast, milline arv on antud arvule eelnev või järgnev.

Suurused ja mõõtmised

- Suudab otsustada ja nimetada, milline ese (esemed) etteantud esemetest on lühem, pikem või ühepikkune (laiem- kitsamühelaiused, suurem- väiksem- ühesuurused, paksem- peenem- ühepaksused, madalkõrge- ühekõrgused).
- Mõõdab esemete pikkust, laiust, kõrgust ja objektivahelist kaugust kokkulepitud vahendite pikkuse abil (nt nöör, pulk, sammud jne).

Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrised kujundid

- Moodustab erinevaid vahendeid (pulgad, kõrred, paelad jms) kasutades etteantud kujundiga samasuguse kujundi.

KUNST

Voolimine

- Nimetab erinevaid voolimismaterjale ja nende omadusi.
- Kasutab voolimispulka vormide õõnestamisel, iseseisvalt mustri tegemisel.
- Voolib juhendamisel ka ühest savitükist, venitades ning pigistades sellest välja terviku erinevaid osi.
- Ümarvorme ning ümar- ja piklikke vorme ühendades voolib iseseisvalt erinevaid esemeid.
- Juhendamisel silub peale väiksemate detailide lisamist ühenduskohad.
- Niisutab vajadusel voolitava eseme pinda ühenduskohtade silumiseks.
- Oskab voolida erineva suurusega ümarvorme ning neid õõnesvormideks muuta.

Joonistamine

- Joonistamisel jätab vahendiga jäljendi joonistusvahendi ja paberit rikkumata.
- Meeldetuletamisel kasutab pinna katmiseks kallutatud pliiaatsit (pliiaatsi külgi).
- Väljendab sirgete, sakiliste, kaarjate jne joontega emotsiooni ja meeoleolu ning täidab pinda.
- Värvib enamasti kontuuri ületamata.

Maalimine

- Kasutab varem õpitud tehnilisi oskusi töö teostamisel.
- Juhendamisel hele- tumestab värve ja segab omavahel põhivärve.
- Meeldetuletusel annab värvidega edasi meeoleolu, aastaegade iseloomulikke tunnuseid.
- Suunamisel oskab valida kujutavast lähtuvalt tööle sobivat tausta.
- Pintsliga liigub paberil vabalt, ei liigu pikalt edasi-tagasi ühes kohas.
- Kasutab tööks vajadusel kahte erineva jämedusega pintslit.
- Peseb ja kuivatab pintslit enne järgmise värvi kasutamist.

Meisterdamine

- Valib erinevate meisterdamismaterjalide vahel ja püüab neid omavahel sobitada.
- Lõikab iseseisvalt paberist geomeetrisi kujundeid.
- Rebib lihtsamaid kujundeid.
- Kirjeldab looduslike materjalide sarnasust muude esemete või olenditega.

Tööprotsessi juhtimine, teose loomine

- Pakub omapoolseid lahendusi töö mitmekesistamiseks.
- Küsib vajadusel nõu ja arutleb tehnilise teostuse ning värvi- ja vormilahenduste üle.
- Kasutab organiseeritud kunstitegevust oma tööde teostamisel inspiratsiooniallikana.
- Kasutab õppetöös omandatud tehnilisi oskusi vabas kunstitegevuses.
- Ühendab töö tegemisel erinevad kunstiliigid ja nende tehnilised võtted.
- Meeldetuletusel kasutab materjale säästlikult ja otstarbekalt.

Visuaalse info otsimine ja kasutamine oma töös

- Juhendamisel annab edasi loodusnähtuste, aastaegade ja muu ümbritseva iseloomulikke tunnuseid.
- Kasutab oma töö loomisel inspiratsiooniallikana ümbritsevas toimuvaid muutusi ning sündmusi.
- Kajastab piltides ühiskonna- ja peresuhete teemasid.
- Kasutab ja arendab edasi töödeldud infot (film, näidend, pilt) oma töö loomiseks.

Kujutava kunsti abiteaduse rakendamine (värv, vorm, kompositsioon, perspektiiv, anatoomia)

- Valib sobiva taustatooni meeleolust, aastaegadest jm kujutavast lähtuvalt.
- Tausta värvimisel annab edasi pildi meeleolu, iseloomu, kasutades juhendamisel ja meeldetuletamisel seni omandatud tehnilisi võtteid.
- Paigutab esemed jm kujutaval tool suurussuhetest lähtuvalt.
- Esemete kaunistamisel ja nende iseloomu edasiandmisel kasutab õpitud oskusi (nt triibud, jooned, täpid, pintsli vajutused jne).
- Pärast tööjuhiste kordamist segab ja heletumestab värve.
- Kujutab juhendamisel inimest liikumises, muutes jäsemete asendit.

Kujundamine ja disainimine

- Juhendamisel kasutab looduslikku materjali koos tehnikuga.
- Kujundab lihtsa mustri väikestest detailidest.
- Kasutab esemete kujundamisel lihtsaid trükke, jäljendite vajutamist, ruumiliste esemete puhul väikevormide liitmist, väljapigistamist, muljumist jne.
- Märkab mustri rütmi ja suudab jätkata mustri moodustamist.
- Kirjeldab ja kasutab lihtsamaid eesti rahvusmotive: triibud, lillornament.

Visuaalne keskkonna teadvustamine

- Märkab loodust erinevatel aastaegadel, kasutab ja väljendab saadud infot kunstitegevustes.
- Kirjeldab esemete mitmeotstarbelise kasutamise võimalust.

Kunsti vaatlemine, kunstiteose analüüsimine, vestlused kunstist

- Annab oma tööle hinnangu ja põhjendab oma arvamust.
- Põhjendab küsimustega suunamisel tehniliste lahenduste, vormi- ja värvilahenduste kasutamist.
- Vaatleb huviga ja omaalgatuslikult raamatuillustratsioone, kunstitöid, esitab nende kohta küsimusi ja avaldab oma arvamust.
- Eelistab konkreetseid raamatuid kujundusest lähtuvalt.

Visuaalse keele kasutamine

- Kasutab sümboleid esemete iseloomulike tunnuste väljatoomiseks (nt triibuna, auguna).

MUUSIKA

Muusika kuulamine

- Väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi
- Oskab iseloomustada kuulatud muusikapala kasutades mõisteid mõtlik, laulev, jutustav, elav, kurb, hoogne jne.
- Tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants).
- Tunneb ära Eesti vabariigi hümnid ja laulu „Eesti lipp“.

Laulmine

- Laulab ilmekalt, lähtudes laulu ja teksti karakterist.
- Oskab pidada pause.
- Laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule.
- Laulab rühmaga ja üksi.

Pillimäng

- Mängib rütmi- ja meloodiapillidel lihtsamaid ostinato kaasmänge.
- Omab ansambli tunnetust ja võimet koos teistega pillisaadet mängida.
- Mängib järgnevaid pille: kõristi, kõlapulgad, kelluke, marakas, kuljused, trumm, triangel, kõlakarp, tamburiin, kõlatoru, kastanjetid, taldrik, kõlaplaadid

Muusikalisrütmiline liikumine

- Liigub ja tantsib sünkroonis teistega.
- Sooritab liikumist erinevate vahenditega.

- Könnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt.
- Tunneb ja oskab sooritada eesti rahvatantsusamme.

LIIKUMINE

Kehalise kasvatuse alased teadmised (hügieeni, ohutuse ja enesekontrollist lähtuvalt)

- Osaleb lasteaia spordipäeval.
- Talub kaotust võistlusmängudes.

Võimlemine

- Valitseb oma liigutusi ja kehahoidu harjutuste sooritamisel.
- Säilitab tasakaalu dünaamilistes harjutustes.

Põhiliikumised

- Käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses.
- Ronib varbseinal vahelduva sammu ja lisäülesandega.

Tants ja rütmika

- Kohandab oma liigutusi etteantud rütmiga.
- Kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.

Liikumismängud

- Käsitseb mängu- ja spordivahendeid loovmängudes.

Talvealad

- Suusatab vahelduva libiseva sammuga.
- Käsitseb suusavarustust õpetaja abiga.

Vaba aeg ja loodusliikumine

- Sõidab tõukerattaga ja suusatab.
- Sõidab kahe rattalise rattaga.

MINA JA KESKKOND. KOMBEÕPETUS

Enesetutvustus

- Ütleb küsimisel oma koduse aadressi.

Sotsiaalsete rollide tajumine

- Kirjeldab oma lasteaia asukohta.
- Selgitab vestluses enimtuntud ametite (nt arst, tuletõrjuja, politsei, õpetaja) vajalikkust.
- Paneb märjad riided ise kuivama.
- Korrastab oma isiklike esemete hoiukohta (riidenagi või -kapp, töökarpi)

Tervise teadvustamine ja väärtustamine

- Selgitab, kuidas hoida enda ja teiste tervist.
- Selgitab, et suitsetamine sh passiivne suitsetamine (viibimine tubakasuitsuses keskkonnas) ja alkoholi tarvitamine kahjustavad tervist.

Hügieen

- Selgitab, miks igal lapsel on isiklikud hügieenitarbed (kamm, hambahari, käterätik)

Hammaste tervis

- Selgitab, miks tekivad hambaaugud.
- Põhjendab, miks piimahambad ära tulevad (sest nende asemele kasvavad jäävhambad)

Tervislik toitumine

- Selgitab taldrikureegli põhimõtet (pool taldrikust on täidetud köögiviljaga, veerand teraviljaga – kartul või riis või makaron ja veerand liha või kalaga).
- Selgitab, kust pärinevad igapäevased toiduained (nt kohupiima valmistatakse piimast, leiba teraviljast).
- Valmistab koos täiskasvanuga lihtsamaid toite.

Inimkeha tundmine

- Nimetab erinevaid meeleelundeid (kuulmis- ja tasakaaluelund, nägemis-, haistmis- ning maitsmiselund).

Sotsiaalsed toimetulekuoskused

- Märkab ja mõistab enda ja teiste (ka pildil ja fotol) emotsioone (hirm, viha, kurbus, üllatus, rõõm).
- Kuulab lühiajaliselt kaaslast.

Liiklusohutusnõuete tundmine

- Kirjeldab jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise põhimõtteid.

Reeglite tundmine

- Mõtleb koos õpetajaga välja ühised rühmareeglid.

Turvalisus nõuete tundmine

- Kasutab terariistu ohutult.
- Nimetab Hädaabi numbri 112 ja simuleerib selle kasutamist.

Viisakusreeglite järgimine

- Põhjendab viisakusreeglite järgimise vajadust.

Sõpruse väärtustamine

- Põhjendab, miks on hea omada sõpra/sõpru.
- Loob püsivaid sõprussuhteid.

Salliv suhtumine erinevustesse

- Väljendab oma käitumisega, et inimeste huvid ja arvamused võivad erineda (nt näitab üles viisakat huvi teise tegevuse vastu, mis ei pruugi endale meeldida).
- Selgitab erinevate abivahendite (nt prillid, ratastool, kaldteed tänavatel) vajadust.

Kodu, perekonna ja kodukohta väärtustamine

- Kirjeldab oma kodukohta (kodu, pere, loomad, naabrid).
- Kirjeldab, mida on koduvalla lipul kujutatud.

Rahvuskultuuri tundmine

- Nimetab Eesti rahvuslinnu ja -lille.
- Nimetab 2-3 erinevat rahvust ja keelt.
- Kirjeldab tuntumate rahvakalendri tähtpäevadega seotud kombeid.
- Nimetab Eesti rahvustoite, mida ta on ise süüsnud (nt kama, hapukapsad, verivorst).

Kodukohta taimed, seened

- Loetleb puu osi (tüvi, võra, oksad).
- Nimetab 3-4 lehtpuud (nt pihlakas, kastan, tamm).
- Nimetab 2-3 viljapuud (õuna-, pirni-, ploomipuu).

Kodu- ja metsloomad. Linnud. Putukad. Kalad ja kahepaiksed

- Nimetab erinevate loomade (ka põhja- ja lõunamaa) seast need, kes elavad Eestis.
- Põhjendab, miks mõned linnud lendavad soojale maale.
- Nimetab tuntumaid paigalinde (nt varblane, tihane, tuvi) ja rändlinnuliike (nt pääsuke, kuldnokk).

Valguse, soojuse, vee, õhu tähtsus

- Nimetab erinevaid veekogusid (jõgi, järv, meri).
- Põhjendab, miks on õhk inimestele, taimedele ja loomadele vajalik.

Maavarad

- Kirjeldab kivide, liiva ja mulla kasutamise võimalusi.

Elukooslused – mets, soo, raba, niit

- Kirjeldab sood ja raba.

Muutumine looduses

- Nimetab aastaaegu.
- Kirjeldab aastaegade olulisi tunnuseid.

Tööd looduses

- Kirjeldab, kuidas saab inimene lindude ja loomade eest hoolitseda (toit, pesakastid) erinevatel aastaegadel.

Loodushoid

- Selgitab, kuidas loodusvarasid säästlikult kasutada.
- Põhjendab, miks prügi sorteeritakse.

Tehismaailm

- Selgitab, kuidas mõned inimeste loodud esemed mõjuvad loodusele halvasti (nt autode heitgaasid, põlev plastmass).

LASTE ÜLDOSKUSTE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Mänguoskused

- Tunneb mängust rõõmu, algatab mängu, suudab mängu arendada ja lõpetada.
- Võtab mängus erinevaid rolle, kujutab erinevaid tegelasi.
- Selgitab kaaslastele mängureegleid.
- Saavutab mängukaaslastega kokkuleppe.
- Tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust.

Tunnetus- ja õpioskused

- Tegutseb vastavalt ülesandele iseseisvalt, vajadusel oskab küsida abi rühmakaaslaselt või täiskasvanult. Pakub ise vajadusel oma abi.
- Tegutsedes vajab toetust ja tunnustust rühmakaaslastelt ja õpetajalt.
- Saab aru asjade vahelistest suhetest, ajalisruumilisest järjestusest.
- Alustab iseseisvalt tegevust, keskendub sellele kuni 30 min, lõpetamisel koristab.
- Esitab teemakohaseid küsimusi, on avatud ja uudishimulik.

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- Mõistab ja tajub inimese tundeid ja soove.
- Väljendab oma emotsioone, oskab neid kirjeldada.
- Omab positiivset minapilti.
- Tunnetab gruppi kuuluvust, teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd.
- Teab, täidab ja vajadusel selgitab reegleid, lahendab arusaamatusi verbaalselt.
Käitub avalikus kohas sobivalt, teab mida tohib

7-AASTANE

KEEL JA KÕNE

Häälamine

- Hääldeb etteõeldu kordamisel õigesti tähenduselt võõraid sõnu.
- Hääldeb õigesti võõrhäälikuid (f, s) tuttavates sõnades (nt Fanta, šokolaad)

Sõnavara

- Selgitab kuulnud kujundliku väljendi (tuul ulub, kevad koputab aknale) tähendust oma sõnadega ja/või toob enda kogemusega seotud näiteid.
- Kasutab kõnes mõningaid abstraktse (so mittekogetava vastega) tähendusega sõnu (nt tundeid, vaimset tegevust tähistavaid: mõtlen, arvan, julgen)
- Kasutab kõnes inimesi ja inimese tegevust iseloomustavaid sõnu.
- Liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi järgivaid sõnu.
- Kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu (nt vahel, kohal, otsas, varem, hiljem, enne, pärast).

- Mõistab abstraktseid üldnimetusi õpi valdkondades (nt transport, elusolend, tähtpäevad, kehaosad).

Grammatika

- Kasutab oma kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses, sh harva esinevaid käändevorme (nt olev kääne arstina).
- Kasutab oma kõnes käändevorme harva esinevates funktsioonides (nt kohakäänded ajasuhete väljendamisel hommikust õhtuni).
- Kasutab oma kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante (nt palju linde, konni, autosid).
- Kasutab kõnes enamasti õigesti laadivahelduslikke sõnu (poeb- pugema, siga- sead).
- Kasutab õigesti põimlauseid, mis väljendavad järgmisi suhteid: põhjus, sidendiga sest; eesmärk, nt sidendiga tingimus, nt sidenditega kui, siis.

Tekst

- Jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu ja olulised detailid.
- Tuletab mõttelüngaga tekstis iseseisvalt puuduva info.
- Räägib sellest, mida hakkab tegema (planeerib välikõnes tuttavaid tegevusi).
- Laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti (tuletab eelnevat ja järgnevat tegevust, sündmust).
- Kirjeldab sündmust enda ja teiste positsioonilt.
- Parandab ja täpsustab oma teksti jutustamise käigus.

Suhtlemine

- Kasutab dialoogis erinevaid suhtlemisstrateegiaid (nt veenmine, ähvardamine) sõltuvalt suhtlemiseesmärkidest.
- Valib intonatsiooni ja sõnu vastavalt kaassuhtlejale (lapstäiskasvanu) ja suhtlemispaigale (kodu- võõras koht).
- Mõistab kaudseid ütlusi (nt ruumis on aken lahti; otsene ütlus: pane aken kinni!; kaudne: mul on jahe).
- Suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid.

Ettevalmistus lugemiseks-kirjutamiseks

- Nimetab ja kirjutab enamikku tähti.
- Veerib 1-2- silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi (järgneva kontrollita) ja sageli eksib.
- Häälil õigesti 1-2- silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühenditeta sõnu.
- Kirjutamisel märgib õigesti 1-2- silbiliste häälikuühenditeta sõnade häälikstruktuuri (nt lähen kooli).
- Eristab häälikuühenditeta sõnas kuulmise teel teistest pikemat häälikut. Jagab kuulnud lausesõnadeks, kasutades väliseid abivahendeid (nt klotse, nööpe vms) sõnade arvumärkimiseks.
- Muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri (nt koll- kool, linna (II v)- lina, tibu- tippu).

MATEMAATIKA

Rühmitamine ja järjestamine, hulgad

- Järjestab kuni viis eset pikkuse, laiuse, kõrguse ja paksuse järgi, kirjeldades ühte eset teise suhtes (pikem- lühem, laiem- kitsam, kõrgem- madalam, paksem- õhem).

Orienteerumine ruumis

- Leiab ja kirjeldab juhendamise järgi ja omandatud mõistete abil etteantud punkti tasapinnal, ruumis ja õuealal (tuttavas ümbruskonnas).

Orienteerumine ajas

- Nimetab kuude nimetusi ning teab oma sünnikuud.
- Määrab seeritega kellal kellaaega täistundides.
- Suudab kõnes õigesti kasutada sõnu enne, praegu, hiljem, noorem, vanem.

Loendamine, arvutamine

- Koostab etteantud hulga järgi vahendeid kasutades lihtsaid matemaatilisi jutukesi.
- Liidab ja lahutab erinevate vahendite abil 5 piires ja kasutab matemaatilisi märke (+, -, =).
- Tunneb ja kasutab numbrimärke (0-9) ja arve (11-12) esemete arvu määramisel.

Suurused ja mõõtmised

- Eristab mängulises tegevuses mõõtühikuid (km, kg, l, kr, s) ja rakendab neid õigetel kasutusvaldkondadel.

Tasapinnalised ja ruumilised geomeetrilised kujundid

- Leiab erinevate kujundite ja esemete (nt ristkülik, kera, kuup) hulgast ümarkehad ja tahukad ning kirjeldab nende omadusi.

KUNST

Voolimine

- Kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära (nt vajadusel soojendab plastiliini ja niisutab savi enne voolimist).
- Kasutab uusi voolimismaterjale õpetaja abiga.
- Voolib lihtsaid õhnesvorme kerakujulisest savitükist.
- Juhendamisel silub detailide pinda ja ühenduskohti.
- Kasutab voolimispulka voolimisel ja pinna kaunistamisel (musteri või tekstuuriga).

Joonistamine

- Meeldetuletamisel hoiab õigesti pliiatsit jt. joonistusvahendeid.
- Joonistab kontuuriga kujutatavad objektid.
- Värvib (omajoonistatud või värviraamatu) kujundid värvi või viltpliiatsitega kontuuri seest, varieerides värvimise (käe liikumise) suunda.
- Eemaldab ja paneb tagasi viltpliiatsi otsiku.

Maalimine

- Segab värve segamisel ja töö peal.
- Loputab pintslit piisava sagedusega ja väldib värvide liigset määrdumist värvipurkides.
- Juhendamisel alustab maalimist taustast või suuremast pinnast.
- Alusjoonistust kasutades arvestab maalimisel objektide piirjooni.
- Meeldetuletusel kasutab pintslit erinevalt, nt katab ühtlaselt aluspinda, teeb pintslitrukki jne.

Meisterdamine

- Kujundab või täiendab pilte või objekte, kleepides alusele iseseisvalt rebitud, lõigatud, kortsutatud, rullitud või volditud paberitükke.
- Lõikab kääridega lihtsaid kumerate piirjoontega kujundeid.
- Voldib ettenäitamise järgi etapiliselt kaasa tehes lihtsaid objekte (paat, lennuk, müts).
- Punub sirgetest ribadest lihtsa pinna (nt järjehoidja, linik vms).
- Juhendamisel teeb jämedast materjalist keerupaela, punub (kolmeharulist) palmikut.
- Loob tehniliselt ja teostuse poolest lihtsaid meisterdusi (nt sõidukeid, nukke, ka näpunukke).
- Kasutab suunamisel materjali (nt liimi, paberit, riidet) otstarbekalt

Tööprotsessi juhtimine, teose loomine

- Töötab juhendamise järgi ja iseseisvalt, küsib vajadusel abi.

- Keskendub ettevõetud tegevusele.
- Kirjutab tööle oma nime.
- Hoiab oma töökoha korras.

Visuaalse info otsimine ja kasutamine oma töös

- Kasutab raamatuillustratsioone, fotosid, kunstiteoseid (sh skulptuure) oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi.

Kujutava kunsti abiteaduse rakendamine (värv, vorm, kompositsioon, perspektiiv, anatoomia)

- Kujutab objekte erinevates vaadetes, näiteks liikuva inimese kujutamiseks muudab tema pea, käte ja jalgade asendit.
- Rõhutab kõige tähtsat oma töös värvi, suuruse või asukoha abil.
- Juhendamisel segab värve uute värvitoonide saamiseks.
- Märkab ja nimetab, milliseid erinevaid värvitoone võib tavaliselt (nimetatud värvi asemel) näha ümbritsevate objektide (nt kivid, vesi, taevas jne) juures.
- Loovtööde juures kasutab geomeetrisi kujundeid (ring, kolmnurk, ruut) ka neid kombineerides.
- Võrdleb (silma järgi) kujutatud objektide pikkust- laiust, mõningal määral nendevahelist kaugust (pikem- lühem, kõrgem- madalam, laiem- kitsam).

Kujundamine ja disainimine

- Selgitab oma valmistatud esemete otstarvet ja nimetab oma valikut põhjendades koha, kuhu see sobib.
- Voolib omapärase kujuga eseme ja kaunistab selle, valides värvi, kaunistusmotiivid ja tehnoloogia (maalimine, kleepimine, kraapimine jne).
- Kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset.
- Aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi.

Visuaalne keskkonna teadvustamine

- Leiab ümbritseva keskkonna objektide sarnasusi erinevate elusolenditega.
- Näitab ja kirjeldab nähtut suunavate küsimuste toel.
- Kirjeldab mõnda omanäolist objekti lähemas ümbruses (hoone, park jms).

Kunsti vaatlemine, kunstiteose analüüsimine, vestlused kunstist

- Teoseid vaadeldes ja kirjeldades märkab detaile, värve, meeleolu.
- Annab oma tööle, näidistööle jt kunstiga seotud objektidele hinnanguid skaalal meeldib- ei meeldi, põhjendades suunamisel oma arvamust.
- Fantaseerib ja jutustab teose juurde ka loo: mis juhtus enne, mis juhtub pärast.

Visuaalse keele kasutamine

- Kasutab skeemide paindlikku ja loovat kombineerimist ja täiendavate detailide valikut loomaks pildi konteksti, jutustades tegelaste liikumisest, omavahelistest suhetest, tähtsusest, määratledes tegevusaega ja kohta.

MUUSIKA

Muusika kuulamine

- Oskab iseloomustada kuulatud muusikapala kasutades eakohast sõnavara.
- Eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikas lihtsamaid muusikažanre (hällilaul, marss, tantsuviis, rahvalaul).
- On võimeline väljendama loominguliselt oma suhtumist kuulatud palasse (nt mõtleb pealkirja, väljendab kuulatud liikumise või liigutustega jne).
- Teab mõisteid koorijuht, dirigent, rahvaviis, helilooja, laulupidu.

Laulmine

- Laulab ilmekalt voolava ja pehme häälega.

- Oskab teadlikult oma häält kuulata ja juhtida.
- Oskab pidada pause ja fermaati.
- Laulab võimalikult intonatsioonipuhtalt ja kindlas rütmis.
- Laulab peast eakohaseid rahva- ja lastelaule, esitab neid nii rühmas kui üksi.
- Oskab mängida eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel kaasmänge õpitud lauludele, lasteriimidele ja instrumentaalpaladele, osaleb ansambli mängus.
- Tunneb ja oskab mängida järgnevaid pille: kõristi, kõlapulgad, kelluke, marakas, kuljused, trumm, triangel, kõlakarp, tamburiin, kõlatoru, kastanjetid, puust agoogo, taldrik, kõlaplaadid, plaatpillid, guiro.

Muusikalisrütmiline liikumine

- Väljendab ennast loovalt liikumise kaudu toetudes õpitud muusikaliste väljendusvahenditele (tempo, dünaamika, register, muusika meeleolu).
- Oskab liikuda paaris, kolonnis, viirus või ringis.
- Teab mõisteid rahvatants, rahvamäng, tantsupidu.
- Sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt, väljendusrikkalt ja õige kehahoiuga.

LIKUMINE

Kehalise kasvatuse alased teadmised (hügieeni, ohutuse ja enesekontrollist lähtuvalt)

- Nimetab erinevaid spordialasid ja mõne Eesti tuntuma sportlase.
- Keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks.
- Liikumisel ja mängimisel peab kinni üldistest ohutusreeglitest (valides sobivad paigad ja vahendid).
- Õnnetuse korral kutsub appi täiskasvanu.
- Peseb ennast pärast aktiivset kehalist tegevust

Võimlemine

- Valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui ka tänaval.
- Orienteerub mänguväljakul, sooritab kujundliikumisi, olles kolonnis esimene.
- Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi.

Põhiliikumised

- Sooritab põhiliikumisi pingevabalt nii, et liigutused on koordineeritud, rütmilised.
- Säilitab tasakaalu staatilistes asendites ja liikumisel.
- Kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt üheaegselt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt.

Tants ja rütmika

- Sooritab rütmiliikumisi üheaegselt kaaslasega.
- Liigub vastavalt enda tekitatud rütmile, vahelduva tempoga kiirelt aeglasele.
- Väljendab liikumise kaudu emotsioone.
- Kasutab liikumisel loovalt vahendeid (lindid, rätikud, rõngad).

Liikumismängud

- Võistleb kombineeritud teatevõistlustes (nt takistusriba läbimine).
- Mängib sportlike elementidega mängu (korvi visked, jalgpall jne).
- Organiseerib ise liikumismänge.
- Kasutab ausa mängu põhimõtteid, peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.

Talvealad

- Osaleb kelguvõistlustel (kaugemale, täpselt).
- Sõidab nõlvakust alla põhiasendis.
- Suusatab koordineeritud liikumisega.
- Käsitseb suusavarustust iseseisvalt.

Vaba aeg ja loodusliikumine

- Tegutseb iseseisvalt koduümbruse mängu- ja spordiväljakul.
- Mängib lihtsamaid maastikumänge.

MINA JA KESKKOND. KOMBEÕPETUS.

Enesetutvustus

- Ütleb küsimisel oma pere kontakttelefoni.

Sotsiaalsete rollide tajumine

- Kirjeldab kooli ja lasteaia erinevusi.
- Nimetab küsimisel, kelle poole abi vajades tuleks pöörduda (nt tulekahju- tuletõrje, haigusarst, liiklusõnnetus- politsei).
- Selgitab töökäimise vajadust.
- Selgitab raha otstarvet
- Viib ettevõetud tööd lõpule (nõude pesemine, pliiaatsite teritamine, ümbruse korrastamine).

Tervise teadvustamine ja väärtustamine

- Selgitab, mida tähendab terve olemine.
- Selgitab, kuidas inimesi ümbritsev keskkond või inimeste käitumine võib mõjutada tervist.

Hügieen

- Täidab isiklikku hügieeni harjumuslikult.

Hammaste tervis

- Järgib hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid igapäevaelus.
- Peseb hambaid iseseisvalt ja õigesti

Tervislik toitumine

- Selgitab, milliseid toiduaineid on igapäevaselt vaja süüa rohkem ja milliseid vähem.

Inimkeha tundmine

- Selgitab, milline on südame, aju ja kopsude kõige olulisem ülesanne.

Sotsiaalsed toimetulekuoskused

- Arvestab eakaaslaste ja täiskasvanute tunnetega.
- Kirjeldab oma tundeid.
- Tuleb toime tugevate emotsioonidega.
- Kirjeldab enda positiivseid omadusi.
- Põhjendab oma seisukohti.
- Lahendab konflikte sõnaliselt.
- Kirjeldab, kuidas ennast kaitsta negatiivsetes olukordades, mis võivad kahjustada tervist või olla eluohtlikud (tubaka, alkoholi, narkootikumide pakkumine, vägivald, väärkohtlemine)

Liiklusohutusnõuete tundmine

- Järgib liikluseeskirju tuttavas keskkonnas.
- Liikluses abi vajades pöördub täiskasvanu poole.
- Kirjeldab, kuidas kasutada turvavarustust (kiiver, põlve-, randmekaitsmed jm.) jalg-, tõukerattaga ja rulluisukudega sõites ning teeb seda.

Reeglite tundmine

- Järgib kokkulepituid ja üldtuntud reegleid (nt liikluses).

Turvalisus nõuete tundmine

- Selgitab, kuidas tegutseda kui on eksinud linnas/maal või metsas.
- Kirjeldab lihtsamaid esmaabi võtteid.

Viisakusreeglite järgimine

- Kontrollib oma käitumist vastavalt üldlevinud viisakusreeglitele ja korrigeerib seda vajadusel.

Sõpruse väärtustamine

- Selgitab, mida tähendab sõprus.

Salliv suhtumine erinevustesse

- Kasutab igapäevases kõnes õigesti mõisteid „hea“, „halb“, „õige“, „vale“.

Kodu, perekonna ja kodukoha väärtustamine

- Kirjeldab oma peretraditsioone.
- Selgitab, kes on ja mida teeb vallavanem/linnapea.

Rahvuskultuuri tundmine

- Nimetab Eesti rahvussümboolikat (nt lipp, lill, lind).
- Nimetab 4-5 erinevat rahvust ja keelt.
- Selgitab, et esivanemad ennustasid ilma looduse (loomade ja taimede) ning rahvakalendri tähtpäevade järgi.

Kodukoha taimed, seemned

- Ütleb, mis aastaajal valmivad viljad.
- Nimetab 4-6 sorti lilli.
- Nimetab leht- ja okaspuude (mis ei ole viljapuud) vilju (nt kastanimuna, tammetõru, käbi).
- Selgitab, kuidas levivad seemned (niidistiku abil).
- Selgitab, miks seemi korjatakse noaga.

Kodu- ja metsloomad. Linnud. Putukad. Kalad ja kahepaiksed.

- Nimetab enimtuntuid põhja- ja lõunamaa loomi.
- Selgitab, miks mõnda looma nimetatakse kiskjaks.
- Nimetab 2-3 liiki kalu.

Valguse, soojust, vee, õhu

- Põhjendab loomade ja taimede erinevust maakera erinevatel poolkeradel sealse erineva temperatuuriga.
- Kirjeldab veekogude erinevust.

Maavarad

- Nimetab 1-2 maavara (nt turvas, paekivi, põlevkivi).

Elukooslused – mets, soo, raba, niit

- Kirjeldab erinevaid elukooslusi –metsa, sood, raba, niitu.

Muutumine looduses

- Selgitab aastaegade järgnevust.
- Selgitab aastaegade vaheldumise seost ilmastikuga.
- Kirjeldab ilma (nt pilves- pilvitu; kuiv- vihmane; sajab, tibutab).

Tööd looduses

- Põhjendab, miks on vaja hoolitseda looduse eest.

Loodushoid

- Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud loodusele.

Tehismaailm

- Selgitab, et looduse säästmiseks saab paljusid inimeste valmistatud esemeid taaskasutada (nt plastpudelid).

LASTE ÜLDOSKUSTE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Tunnetus- ja õpioskused

- Saab aru, leiab ja nimetab esemetevahelisi lihtsamaid seoseid.
- Arutleb ümbritsevate ja nähtamatute esemete, sündmuste ja nähtuste üle.

- Kavandab tegevusi ja viib alustatu lõpuni, tegutsedes kuni 35 min.
- Tegutseb täiskasvanu juhiste järgi (õpiülesande täitmine).
- Tunneb huvi, uurib, katsetab ja suhtub õppimisse positiivselt.

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- Järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme.
- Tegutseb iseseisvalt, on algatusvõimeline, oskab teha koostööd.
- Oskab hinnata enda ja teiste käitumist, tegusid ja saavutusi.
- Arvestab täiskasvanu või eakaaslaste tähelepanekutega ja vajadusel korrigeerib käitumist.
- Loob sõprussuhteid.
- Teab, mis võib olla tervisele kasulik/kahjulik ning kuidas ohutult käituda.
- Saab hakkama eneseteenindamisega.
- On kujunenud esmased tööharjumused.

LAPSE KOOLIVALMIDUSE KAART

Nimi:

Sünniaeg:

Lasteaed/Rühm:

Kodune keel(ed):

1. Üld- ja peenmotoorika	Väga hea	Eakohane	Vajab abi
Käsitseb õigesti kirjutus- ja töövahendeid: pliiats, pintsel, käärid, söögiriist)			
On suuteline keskenduma 30-35 minutit			
Põhiliikumised sooritab koordineeritult, rütmiliselt (pingevabalt)			

2. Eneseteenindus	Väga hea	Eakohane	Vajab abi
Saab hakkama eneseteenindamisega			
On kujunenud esmased tööharjumused			
Vajadusel küsib abi täiskasvanult või kaaslaselt			

3. Huvid ja motivatsioon	Väga hea	Eakohane	Vajab abi
On uudishimulik, tahab avastada			
Esitab küsimusi			
Huvitub ümbritsevast elust			

4. Mäng ja sotsiaalsed oskused	Väga hea	Eakohane	Vajab abi
Hoolib teistest			
Loob sõprussuhteid			
Järgib mängureegleid			
Algatab mängu ja täidab erinevaid rolle			

5. Emotsionaalne seisund ja käitumine	Väga hea	Eakohane	Vajab abi
Suudab oma emotsioone kirjeldada			
Arvestab teistega			
Tegutseb iseseisvalt			
Vastutab oma käitumise eest			

6. Tunnetustegevus	Väga hea	Eakohane	Vajab abi
Suhtub õppimisse positiivselt			
Tegutseb sihipäraselt			
Tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi			

7. Eeluskused emakeeles ja matemaatikas	Väga hea	Eakohane	Vajab abi
Teab ja kasutab tähti			
Loeb 2-silbilisi sõnu			
Kasutab liitlauseid			
Teeb loendamise teel kindlaks esemete arvu			
Tunneb numbrimärke			
Liidab ja lahutab 5 piires			
Järjestamisoskus			
Rühmitamisoskus			

8. Kõne areng (täidab logopeed või lasteaiaõpetaja)

9. Huvitegevus (osavõtt ringide tööst)

10. Koolieelses lasteasutuses rakendatud tugiteenused

11. Kokkuvõtte lapse koolivalmidusest	
Lapse arengu tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed, soovitusel

Kuupäev:

Direktor:

Õpetajad:

Lapsevanem: